

Evaluatie BedrijvenInvesteringsZones (BIZ) Amsterdam

Naar een duurzame en effectieve samenwerking
in winkelgebieden, horeca- en uitgaansgebieden en op bedrijventerreinen

Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	5
1. Inleiding.....	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Doelstelling.....	8
1.3 Aanpak.....	8
2. BIZ'en in Amsterdam.....	10
2.1 Over de BIZ.....	10
2.2 Ontwikkeling BIZ Amsterdam.....	10
2.3 Voortijdig beëindigde BIZ'en.....	13
2.4 Nieuwe BIZ'en.....	13
3. Doelen en activiteiten van de BIZ.....	15
3.1 Aanleiding.....	15
3.2 Doelen en activiteiten.....	16
3.3 Uitgaven.....	17
3.4 Duurzaamheid.....	18
4. De BIZ-organisatie.....	20
4.1 Het besturen van de BIZ.....	20
4.2 Ondersteuning bij de BIZ-organisatie.....	21
5. Resultaat van de BIZ.....	24
5.1 Effect van de BIZ op het gebied.....	24
5.2 Monocultuur.....	25
5.3 Samenwerking binnen BIZ.....	26
5.4 Samenwerking tussen BIZ-gebieden.....	28
5.5 Waardering van BIZ-winkelgebieden.....	31
6. Rol gemeente.....	33
6.1 Procesondersteuning.....	33
6.2 Inhoudelijke ondersteuning (gebiedsverbetering).....	35
6.3 Belang en oordeel rol gemeente.....	38
6.4 Uitvoeringskosten BIZ-regeling.....	40
7. Inspiratie uit andere steden.....	42

7.1	Ondernemerscollectieven in Rotterdam, Den Haag, Eindhoven en Utrecht	42
7.2	BIZ'en in het buitenland	45
8.	Naar een duurzame en effectieve samenwerking (aanbevelingen)	47
Bijlage I	Gesprekspartners interviews	52
Bijlage II	Responsverantwoording enquête.....	54
Bijlage III	Vragenlijst enquête	55
Bijlage IV	Stappen in het BIZ-proces	58
Colofon	.....	60

SAMENVATTING

Voorliggende rapportage beschrijft het resultaat van het onderzoek naar het functioneren van de BIZ'en in Amsterdam en de rol die de gemeente Amsterdam daarin heeft. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van november 2017 t/m april 2018.

OVER DE BIZ

Een BIZ is een afgebakend gebied zoals een winkelstraat of een bedrijventerrein waarbinnen ondernemers en/of de eigenaren samen investeren in de kwaliteit van hun bedrijfsomgeving. Alle ondernemers/eigenaren in de BIZ betalen daaraan mee. Om tot een BIZ te komen stellen de ondernemers en/of de eigenaren samen een plan op (BIZ-plan). Dat plan laat zien welke activiteiten men wil uitvoeren en welke begroting daarbij hoort. Als de gemeente met het plan akkoord gaat en er is voldoende draagvlak onder de ondernemers/eigenaren, stelt de gemeenteraad een heffing in voor alle ondernemers/eigenaren in het betreffende gebied (BIZ-bijdrage). Zij betalen deze heffing aan de gemeente. De opbrengst daarvan wordt in de vorm van een subsidie uitgekeerd aan de BIZ-vereniging of BIZ-stichting.

BIZ'EN IN AMSTERDAM

Nadat in Nederland sinds 2009 een aantal jaren is geëxperimenteerd met de BIZ (vanuit de Experimentenwet Bedrijveninvesteringzone), zijn in 2012 in Amsterdam de eerste acht BIZ'en van start gegaan. In 2015 is de BIZ een permanente wet geworden. Anno 2017 telde de stad er 49. Een groot deel van de BIZ'en bevindt zich in stadsdeel Centrum en Stadsdeel Zuid. Per 1-1-18 zijn 14 nieuwe BIZ'en van start gegaan. Gemiddeld slaagt driekwart van de draagvlakmetingen. Sinds 2012 zijn drie BIZ'en voortijdig beëindigd. Eén BIZ is aan het eind van de looptijd van de 1e termijn opgeheven.

DOELEN EN ACTIVITEITEN

De oprichting van een BIZ komt vaak voort uit een behoefte aan meer samenwerking, een betere organisatie en meer financiële middelen. Slechts in een beperkt aantal gebieden is een duidelijke inhoudelijke aanleiding of ambitie de belangrijkste reden voor het starten van de BIZ. Ook in de BIZ-plannen wordt beperkt aandacht besteed aan strategische doelen of aan de beoogde (meetbare) effecten van de BIZ. Tevens is er weinig aandacht voor de rol van of samenwerking met andere stakeholders in het gebied bij het realiseren van de ambities. De BIZ-plannen zijn vooral gericht op de uitvoering van activiteiten. De meeste activiteiten van BIZ'en hebben betrekking op de marketing en promotie van het gebied en het realiseren van een schoon, heel en veilig ondernemersklimaat. In totaal hebben de Amsterdamse BIZ'en in 2017 € 2,6 miljoen in de gebieden geïnvesteerd. Bij kleine BIZ'en gaat een groot deel van het budget naar "basisactiviteiten" rondom schoon, heel en veilig, feestverlichting en straatmanagement. Bij grote BIZ'en gaat juist een relatief groot van het budget naar marketing en de organisatie van evenementen.

DE BIZ-ORGANISATIE

BIZ'en draaien vaak voor een belangrijk deel op de inzet van enkele actieve ondernemers en bestuursleden. Dit maakt de BIZ kwetsbaar. Veel ondernemers zijn vooral met hun eigen winkel bezig en zien minder het belang van het collectief. Dit maakt het lastig om ondernemers betrokken te houden laat staan ze te activeren om een bijdrage te leveren aan de activiteiten die de BIZ onderneemt. Hierdoor zijn het vaak de bestuurders die (naast hun bestuurstaken) verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de beoogde activiteiten. Een bredere inzet van ondernemers en een betere taakverdeling wordt door hen dan ook gezien als een belangrijk verbeterpunt van de BIZ.

De tijd die BIZ-besturen kwijt zijn aan de BIZ-regeling kan volgens de bestuurders beperkt worden door eenvoudiger en efficiëntere regelgeving. Daarnaast benadrukken BIZ'en zonder uitzondering het grote belang van de straatmanager. De werkzaamheden van de straatmanagers variëren van het contact met ondernemers, administratieve ondersteuning bijvoorbeeld bij de aanvraag van subsidies tot de inhoudelijke doorontwikkeling van het gebied (met ideeën die ze inbrengen, contacten die ze aangaan en met afspraken die ze maken met bijvoorbeeld gemeente of externe partners).

Ondanks de tijdsdruk die de BIZ met zich meebrengt voor de bestuurders geven zij aan dat deze inspanning wel opweegt tegen het resultaat. Ze benadrukken hierbij het grote belang van de BIZ voor hun winkelgebied.

RESULTAAT VAN DE BIZ

Het belangrijkste resultaat van de BIZ is het feit dat het gebied met de BIZ een sterkere gesprekspartner vormt. Daarnaast is de attractiviteit en de netheid (schoon en heel) van de meeste gebieden verbeterd. Dit resultaat sluit grotendeels aan bij de belangrijkste redenen om een BIZ te starten en de activiteiten die vanuit de BIZ zijn ondernomen. Daarnaast is in de meeste BIZ-gebieden de sociale- en uitgaansveiligheid (als gevolg van de BIZ) verbeterd en heeft de BIZ in bepaalde gebieden bijgedragen aan verduurzaming van het gebied. Het effect van de BIZ op de branchering en eventuele monocultuur is beperkt. Dit heeft te maken met het feit dat er vaak geen eigenaren zijn betrokken. De inzet van en samenwerking met eigenaren is een voorwaarde voor de aanpak van monocultuur.

Verder blijken BIZ-winkelgebieden door consumenten gemiddeld iets beter gewaardeerd te worden dan niet BIZ-winkelgebieden. De indruk bestaat dat dit vooral te maken heeft met het type winkelgebied waarin een BIZ doorgaans wordt opgericht. Vaak zijn dit winkelgebieden die al redelijk goed georganiseerd zijn en relatief goed functioneren. De BIZ maakt doorontwikkeling van het gebied en de samenwerking mogelijk.

ROL GEMEENTE

De gemeente Amsterdam heeft verschillende rollen en/of verantwoordelijkheden in de BIZ. Grofweg kunnen deze in de volgende drie categorieën worden ingedeeld:

1. Ondersteuning van het BIZ-proces (bij start en ontwikkeling)
2. Bijdragen aan de inhoudelijke verbetering van het gebied (economisch, maatschappelijk)
  - a. Fysieke gebiedsverantwoordelijkheid (openbare ruimte, afval en reiniging etc.)

- b. Faciliteren van kennisdeling
  - c. Beschikbaar stellen van subsidies
3. Contact tussen BIZ en gemeente, afstemming van gebiedsplannen (gebiedsteam)

Alleen op het eerste punt heeft de gemeente een wettelijke rol in de BIZ die als zodanig is vastgelegd in de BIZ wet. Dit is tevens de rol waarover de betrokkenen bij de BIZ het meest tevreden zijn ten aanzien van de gemeentelijke invulling daarvan. Het minst tevreden is men over de invulling van de derde punt waarbij het gaat om de verbinding tussen BIZ en gemeente. BIZ'en voorzien graag een betere afstemming van gemeentelijke initiatieven of plannen in het gebied. Ten slotte geven respondenten aan dat de gemeente haar inhoudelijke rol kan verbeteren op het gebied van kennisuitwisseling en het beheer van de openbare ruimte. In het kader van kennisdeling blijkt er veel behoefte te zijn aan een centraal (digitaal) platform dat best practices en succesvolle tools voor de BIZ bundelt en deelt.

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Om het contact en de samenwerking tussen gemeente en ondernemers in winkelgebieden, horecagebieden en bedrijventerreinen te faciliteren, wil de gemeente Amsterdam de organisatiegraad van ondernemers in deze gebieden stimuleren. Het aantal bedrijveninvesteringszones (BIZ) is hiervan een indicatie. Startte Amsterdam in 2012 met nog slechts acht bedrijveninvesteringszones, per 1 januari 2018 is dit aantal gegroeid tot 62. De gemeenteraad heeft het college verzocht een onderzoek uit te voeren naar het functioneren van de BIZ'en en daarbij aandacht te besteden aan een aantal specifieke thema's zoals vermeld in de moties in onderstaande tekstbox. Deze moties hebben geleid tot voorliggende rapportage die de resultaten beschrijft van het uitgevoerde evaluatieonderzoek.

- In de motie 'Evalueer het functioneren van bedrijveninvesteringszones (BIZ) in Amsterdam begin 2018' (Boutkan 1383, 9-11-2016) verzoekt de gemeenteraad het college van B en W onderzoek te doen naar het functioneren van de BIZ'en in Amsterdam. De gemeenteraad vraagt daarbij specifiek de maatschappelijke opgaven (zoals bestrijding monocultuur, bevorderen uitgaans- en sociale veiligheid) te betrekken en tevens mee te nemen of en hoe de rol van de gemeente kan worden versterkt.
- In de raadscommissie Werk en Economie van 22 oktober 2014 heeft de wethouder Economie aan raadslid bakker (PvdD) toegezegd (TA2014-000929) om de criteria dier- en milieuvriendelijk te betrekken bij de evaluatie van de BIZ.
- In de motie 'Best practises winkelsamenwerking' (Ruigrok 506, 20-7-2017) verzoekt de gemeenteraad te inventariseren in hoeverre er behoefte is aan een centraal platform dat best practices, geleerde lessen en opgedane kennis in de verschillende Amsterdamse samenwerkingsverbanden op het gebied van samenwerking in winkelstraten bundelt.

1.2 Doelstelling

Het doel van het onderzoek was tweeledig:

1. Inzicht bieden in het (inhoudelijk) functioneren van de BIZ'en t.a.v. doelen, resultaten en maatschappelijke effecten.
2. Inzicht bieden in het proces rondom de BIZ en de gemeentelijke rol daarin. De gemeente wil graag weten hoe haar rol is bij de ontwikkeling en ondersteuning van de BIZ en hoe de samenwerking tussen de BIZ'en onderling en met de gemeente kan worden verbeterd.

1.3 Aanpak

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van november 2017 t/m april 2018 en richt zich op de BIZ'en die in 2017 van kracht waren. Daarbij is de volgende aanpak gevolgd:

1. Deskresearch gericht op het verzamelen van basisinformatie over functioneren van en het proces rondom de BIZ in Amsterdam.

2. Generieke interviews (4) met een aantal experts rondom het functioneren van de BIZ'en in de stad aangevuld met een aantal interviews (4) over de rol die de stedelijke afdelingen daarbij vervullen.
3. Gebiedsspecifieke interviews (24) met o.a. BIZ-besturen, gebiedsmakelaars en straatmanagers gericht op het functioneren van de specifieke BIZ waarbij zij betrokken zijn.
4. Gebiedsspecifieke enquête (N=183): online enquête onder betrokkenen bij de verschillende BIZ-gebieden.

In bijlage I is een overzicht van geïnterviewden opgenomen. Bijlage II bevat de responsverantwoording van de enquête en bijlage III de vragenlijst. Hierbij moet opgemerkt worden dat de respons op de enquête onvoldoende is om statistisch verantwoorde uitspraken te doen. De resultaten van de enquête (zoals beschreven in dit rapport) hebben hiermee een illustratief karakter. De open antwoorden die in de enquête zijn gegeven, zijn als separaat document opgeleverd.

Ten slotte bevinden zich verspreid door het rapport diverse communicatie-uitingen of nieuwsberichten die illustreren welke initiatieven BIZ'en zoal ondernemen en/of hoe zij zich profileren.

2. BIZ'EN IN AMSTERDAM

2.1 Over de BIZ

In de periode 2009-2012 is er geëxperimenteerd met de Experimentenwet Bedrijveninvesteringszone (BIZ). Na een evaluatie heeft het ministerie van Economische Zaken in het voorjaar van 2014 het wetsvoorstel voor de definitieve BIZ-wet naar de Tweede Kamer gestuurd. Na behandeling in de Tweede en Eerste Kamer is per 1 januari 2015 de permanente Wet op de Bedrijveninvesteringszones in werking getreden. Om tot een BIZ te komen stellen de ondernemers en/of de eigenaren samen een plan op. In dat plan wordt o.a. aangegeven welke activiteiten men gezamenlijk wil uitvoeren en welke begroting daarbij hoort. Als de gemeente met het plan akkoord gaat en er is voldoende draagvlak onder de ondernemers/eigenaren, stelt de gemeenteraad een heffing in voor alle ondernemers/eigenaren in het betreffende gebied. Zij betalen deze heffing aan de gemeente. De opbrengst daarvan wordt in de vorm van een subsidie uitgekeerd aan de BIZ-vereniging of BIZ-stichting.

De BIZ biedt ondernemers en vastgoedeigenaren de mogelijkheid het initiatief te nemen om, aanvullend op de inspanningen van de overheid en andere bij het gebied betrokken partijen, te investeren in de kwaliteit van hun directe leef- en werkomgeving. Wat een vereniging van eigenaren is voor een gebouw, is de BIZ voor een bedrijventerrein of winkelgebied. De BIZ-bijdrage mag niet aangewend worden voor taken die tot het standaardpakket van de gemeente behoren.

Een BIZ wordt altijd opgericht op initiatief van ondernemers, vastgoedeigenaren of een combinatie daarvan. Bij oprichting van een BIZ stellen de ondernemers een werkplan op met daaraan gekoppeld een begroting per jaar. Op basis van de ambities en de gekoppelde begroting stelt de BIZ zelf de jaarlijkse bijdrage vast voor een periode van maximaal 5 jaar.

Een gemeente treedt vanuit haar wettelijke rol op als facilitator en kan ondernemers en vastgoedeigenaren stimuleren een BIZ op te richten. De gemeente int de BIZ-bijdrage bij alle ondernemers en/of vastgoedeigenaren en keert dit vervolgens (na het inhouden van 2,5% perceptiekosten) uit aan de BIZ-stichting of -vereniging. De BIZ-stichting of -vereniging zorgt voor de uitvoering van de aangekondigde activiteiten in het BIZ-plan.¹

2.2 Ontwikkeling BIZ Amsterdam

Sinds de BIZ een permanent wettelijk instrument is geworden, is het aantal BIZ-verenigingen in Amsterdam sterk gegroeid. In 2012, 2015, 2016 en 2017 hebben in totaal 59 draagvlakmetingen plaatsgevonden voor de oprichting van een BIZ of het verlengen daarvan met een volgende termijn. Onderstaande tabel laat per jaar zien welk deel van de draagvlakmetingen tot een BIZ heeft geleid. Gemiddeld slaagt driekwart van de draagvlakmetingen.

- 2012: 100% (8 gestart)
- 2015: 78% (32 gestart, 9 niet gehaald)
- 2016: 70% (7 gestart, 3 niet gehaald)

---

¹ Bron: Bedrijveninvesteringszone.nl, bewerking AnalyZus.

- 2017: 75% (6 doorstart, 6 nieuw, 4 niet gehaald)

Anno 2017 telde Amsterdam 49 bedrijveninvesteringszones (BIZ)². Tabel 1 biedt per stadsdeel een overzicht van deze BIZ'en, het aantal bijdrageplichtigen, de looptijd, het BIZ-budget 2017 en het type BIZ (gebruikers/eigenaren). Het totale BIZ-budget (exclusief 2,5% perceptiekosten) bedroeg in 2017 ruim € 2,6 miljoen. Dit budget is door de BIZ-verenigingen geïnvesteerd in de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit en/of economische ontwikkeling van het gebied.

Een groot deel van de BIZ'en bevindt zich in stadsdeel Centrum en Stadsdeel Zuid. De indruk bestaat dat deze ruimtelijke concentratie van BIZ'en in bepaalde delen van de stad te maken heeft met het type ondernemers en hun organisatiegraad. Pas als winkelgebieden de basis op orde hebben en ondernemers bereid zijn om met elkaar (eventueel met ondersteuning van een straatmanager) samen te werken aan de toekomst van het gebied, kan een BIZ meerwaarde bieden. Daarnaast zien we dat BIZ'en voornamelijk worden opgericht in historisch gegroeide winkelgebieden. Dit in tegenstelling tot planmatige ontwikkelde winkelgebieden die voornamelijk te vinden zijn in de nieuwere stadsdelen (Noord, Zuidoost en Nieuw West). In deze planmatige ontwikkelde winkelgebieden is vaak sprake van een of enkele vastgoedeigenaren waarbij de collectiviteit van de ondernemers meestal via een verplichte bijdrage aan de ondernemersvereniging geborgd is via het huurcontract. Dit verkleint de toegevoegde waarde van een BIZ in dergelijke winkelgebieden.

---

² De BIZ Delflandplein is per 1 januari 2018 beëindigd.

Tabel 1: Basisinformatie BIZ Amsterdam

	Bijdrage- plichtigen	Looptijd	Heffing 2017	Type
Centrum				
Dam tot Stopera	115	2017 - 2021	€ 44.850	gebruikers
Dam	50	2016 - 2018	€ 66.276	gebruikers en eigenaren
Damrak-Beursplein ondernemers	130	2017 - 2021	€ 108.225	gebruikers
Haarlemmerbuurt	263	2017 - 2021	€ 76.928	gebruikers
Jodenbreestraat-Antoniesbreestraat	62	2015 - 2019	€ 21.762	gebruikers
Jordaan-Zuid	110	2016 - 2020	€ 26.813	gebruikers
Kalverstraat-Heiligeweg (eigenaren)	171	2015 - 2019	€ 133.312	eigenaren
Kalverstraat-Heiligeweg (ondernemers)	171	2015 - 2019	€ 146.815	gebruikers
Leidsebuurt (horecagebied)	153	2016 - 2020	€ 122.645	gebruikers
Nes	23	2015 - 2019	€ 12.846	gebruikers
Oostelijke Eilanden & Czaar Peterbuurt	63	2015 - 2019	€ 9.214	gebruikers
Prinsheerlijk	65	2017 - 2021	€ 20.597	gebruikers
Reguliersdwarsstraat	46	2015 - 2019	€ 31.688	gebruikers
Rembrandtplein-Thorbeckeplein e.o.	192	2015 - 2019	€ 147.713	gebruikers en eigenaren
Rokin (eigenaren)	195	2015 - 2019	€ 92.284	eigenaren
Rokin (ondernemers)	195	2015 - 2019	€ 92.284	gebruikers
Rozengracht	116	2017 - 2021	€ 33.930	gebruikers
Spuistraat en omgeving	144	2015 - 2019	€ 52.089	gebruikers
Utrechtsestraat	177	2017 - 2021	€ 60.401	gebruikers
Van Dam tot Westertoren	74	2015 - 2019	€ 17.316	gebruikers
Warmoesstraat	130	2017 - 2021	€ 31.688	gebruikers
Zeedijk	141	2015 - 2019	€ 30.932	gebruikers
Nieuw-West				
Bedrijvencentrum Osdorp	98	2015 - 2019	€ 9.628	eigenaren
Delflandplein	21	2016 - 2017	€ 7.371	gebruikers
Osdorp Centrum	162	2015 - 2019	€ 240.776	gebruikers
Osdorper Ban	26	2015 - 2019	€ 28.275	eigenaren
Oost				
Beukenweg-Beukenplein	41	2015 - 2019	€ 11.993	gebruikers
Eerste van Swindenstraat	74	2015 - 2019	€ 18.038	gebruikers
Eerste Oosterparkstraat	71	2017-2021	€ 20.768	gebruikers
Knowledge Mile	199	2017 - 2021	€ 121.680	gebruikers
West				
Bilderdijkstraat	126	2015 - 2019	€ 27.641	gebruikers
De Clercqstraat	105	2015 - 2019	€ 23.034	gebruikers
Jan Pieter Heijestraat	92	2015 - 2019	€ 20.183	gebruikers
Kinkerstraat	157	2015 - 2019	€ 34.442	gebruikers
Oud West	141	2015 - 2019	€ 45.654	gebruikers
Ten Katestraat	53	2017 - 2019	€ 11.627	gebruikers
Zuid				
Albert Cuyp	166	2016 - 2020	€ 48.555	gebruikers
Beethovenstraat	82	2015 - 2019	€ 67.958	gebruikers
Ceintuurbaan	123	2015 - 2019	€ 13.192	gebruikers
Cornelis Schuytstraat	70	2015 - 2019	€ 44.363	gebruikers
Eerste van der Helststraat	40	2016 - 2020	€ 5.850	gebruikers
Ferdinand Bolstraat	149	2017 - 2021	€ 43.583	gebruikers
Hoofddorpplein e.o.	112	2015 - 2019	€ 27.300	gebruikers
Maasstraat	100	2015 - 2019	€ 23.400	gebruikers
Museumkwartier	266	2015 - 2019	€ 277.388	gebruikers
Olympiapleinbuurt	37	2017 - 2021	€ 14.430	gebruikers
Rijnstraat	156	2015 - 2019	€ 22.815	gebruikers
van der Helstplein	40	2016 - 2020	€ 17.550	gebruikers
Van Woustraat	190	2015 - 2019	€ 17.599	gebruikers

2.3 Voortijdig beëindigde BIZ'en

Sinds 2012 zijn drie BIZ'en voortijdig beëindigd te weten:

- Jan van Galenstraat
- Sierplein
- Osdorper Ban (ondernemers)

Economische Zaken heeft gesprekken gevoerd met de betreffende BIZ-besturen om inzicht te krijgen in de oorzaken van de beëindiging. Hieruit is gebleken dat in de Jan van Galenstraat de wil om samen te werken aan het aantrekkelijker maken van het gebied was verdwenen. De gemeente heeft een tussentijdse draagvlakmeting georganiseerd waarin de ondernemers zich konden uitspreken over voortzetting of opheffen van de BIZ. Van de 52 ondernemers die mochten stemmen hebben er 23 tegen de BIZ gestemd en 6 voor. In de Jan van Galenstraat was veel onderlinge onenigheid tussen ondernemers. De helpende hand die de gemeente meerdere malen heeft toegereikt heeft uiteindelijk geen effect gehad. De BIZ Sierplein is opgestart door een enthousiaste externe partij. Deze partij heeft voor de ondernemers ook een BIZ-plan gemaakt en daarmee misschien – goed bedoeld - te veel de kar getrokken en de ondernemers onvoldoende 'eigenaar' gemaakt van de BIZ. Een BIZ is geen wondermiddel en werkt dus niet als de ondernemers er zelf niet volledig achter staan.

Zoals aangegeven in paragraaf 2.2 is de BIZ Delflandplein per 1 januari 2018 (einde looptijd) beëindigd. De voormalige voorzitter van de BIZ heeft aangegeven dat de stadsdeelorganisatie Nieuw-West een grote rol heeft gehad in de oprichting van deze BIZ in 2016. De bereidheid van ondernemers om zich in te zetten voor het collectief is beperkt in het gebied. De BIZ heeft dit niet kunnen oplossen.

2.4 Nieuwe BIZ'en

Ten tijde van dit onderzoek waren de volgende 17 BIZ'en in voorbereiding:

Centrum

- Leliegracht/Molsteeg e.o.
- Nieuwendijk
- Nieuwezijds Voorburgwal
- Spuistraat Noord

Zuid

- A.J. Ernststraat
- Albert Cuypstraat 2e deel
- Frans Halsbuurt
- Gerard Doustraat
- The Olympic (Stadionplein)

West

- Jan Evertsenstraat
- Kinkerstraat oost

Oost

- Middenweg

Nieuw-West

- Bos en Lommerweg
- Confuciusplein
- Pieter Calandlaan
- Plein '40-'45/Slotermeerlaan
- Rieker Businesspark

Op 19 april 2018 zijn de uitkomsten van de draagvlakmetingen bekend geworden. Per 1-1-'18 zijn (met terugwerkende kracht) 14 nieuwe BIZ'en van kracht geworden. Hiermee heeft ruim 80% van de draagvlakmetingen een positieve uitslag. Het totale budget (2018) van deze nieuwe BIZ'en bedraagt € 935.000 (excl. perceptiekosten) waarvan ruim € 600.000 voor Rieker Business Park.

De BIZ'en die het in de draagvlakmeting niet hebben gered, zijn het Confuciusplein, de Leliegracht/Molsteeg e.o. en de Nieuwendijk.

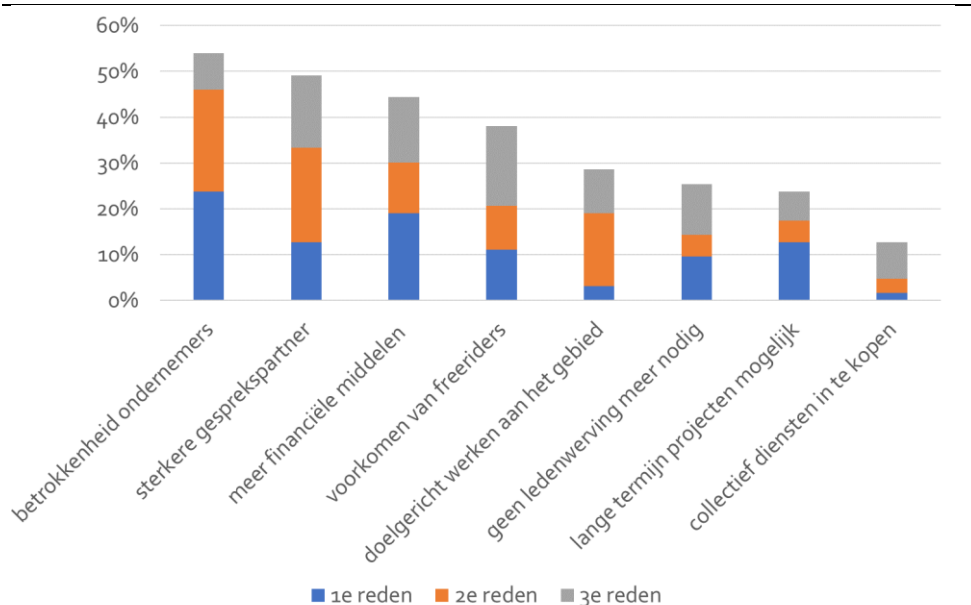
3. DOELEN EN ACTIVITEITEN VAN DE BIZ

Voorliggend hoofdstuk gaat in op de aanleiding voor het starten van een BIZ (3.1) en de activiteiten die vanuit de BIZ worden ondernomen (3.2). Hierbij kijken we zowel naar de aangekondigde activiteiten in het BIZ-plan als naar de werkelijk uitgevoerde activiteiten en kosten daarvan (3.3). Ten slotte laten we zien in hoeverre BIZ'en met hun activiteiten aandacht hebben voor milieu- en dier-vriendelijkheid (3.4).

3.1 Aanleiding

Voor veel gebieden is het vergroten van de betrokkenheid van ondernemers en (daarmee) het realiseren van meer financiële middelen (o.a. door het voorkomen van freeriders) een belangrijke aanleiding voor het starten van een BIZ. Daarnaast hopen veel gebieden met de oprichting van de BIZ een sterkere gesprekspartner te worden richting bijvoorbeeld de gemeente Amsterdam of externe partijen. In het algemeen geldt dat argumenten die betrekking hebben op samenwerking, organisatie en financiën de overhand hebben bij de oprichting van een BIZ. Slechts in een beperkt aantal gebieden is een duidelijke inhoudelijke aanleiding of ambitie de belangrijkste reden voor het starten van de BIZ. Het zijn vaak de BIZ'en waarbij (ook) eigenaren zijn betrokken, die aangeven dat de BIZ in de eerste plaats is opgericht om lange termijn projecten mogelijk te maken. Dit geldt bijvoorbeeld voor Osdorper Ban (eigenaren), Kalverstraat-Heiligeweg (eigenaren) en de Dam (eigenaren en ondernemers).

Figuur 1: Belangrijkste redenen van BIZ-besturen voor het starten van een BIZ

Bron: BIZ-enquête 2018

3.2 Doelen en activiteiten

Voorafgaand aan de draagvlakmeting stelt iedere (beoogde) BIZ een BIZ-plan op. Hierin worden o.a. lange termijn doelen en de beoogde activiteiten van de BIZ benoemd. Daarnaast bevat het BIZ-plan een begroting voor de looptijd van de BIZ. De BIZ-plannen geven hiermee een beeld van wat men met de BIZ beoogt te bereiken. In onderstaande tabel zijn de doelen en activiteiten van de 49 BIZ'en gecategoriseerd en gesommeerd³.

Tabel 2: Doelen en activiteiten in BIZ-plannen

Marketing en promotie	146	Aantrekkelijkheid/gastvrijheid	99
Online zichtbaarheid/promotie	36	Kerst-/feest-/sfeerverlichting	40
Evenementen (niet feestdagen)	32	Groen	30
Activiteiten feest/themadagen	18	Kunst	10
Streetbranding	16	Bankjes	8
Offline promotie	11	Straataankleding evenementen	6
Buurtgerichte activiteiten, betrekken van bewoners	10	Aanpak monocultuur, verbeteren branchering	2
Collectieve marketing	10	Terrassen (aankleding, uniformiteit)	2
Openbaar wifi	7	Achtergrondmuziek	1
Naam, huisstijl, logo etc.	3		
Bezoekersonderzoek	2	Zichtbaarheid	32
Relatiegeschenken	1	Bewegwijzering/routing	19
		Banieren, vlaggen	13
Schoon, heel en veilig	116		
Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO)	24	Bereikbaarheid	17
Verwijderen graffiti	22	Parkeren	7
Afval (ophalen, zwerfvuil etc.)	11	Verkeersdoorstroming	3
Collectieve veiligheidsvoorzieningen	11	Venstertijden	2
Samenwerking ondernemers, gemeente, hulpdiensten	11	Fietsparkeren	3
Verlichting	10	Shuttledienst parkeergarage	1
Opleiding (BHV, veiligheid)	9	Verkeersveiligheid	1
Fysieke uitstraling (bestrating, gevels, vastgoed)	8		
Meldpunt, burenbelsysteem (CBBAS) etc.	4	Output-doelen of -activiteiten benoemd	7
Automatische externe defibrillator (AED)	2	Aanpak leegstand	7
KVU (Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan)	2		
Veiligheidshosts, schoonmaakstewards	2	Overige doelen en projecten	6
		Duurzaamheid	4
Samenwerking, gesprekspartner	101	Smart City	1
Samenwerking tussen ondernemers, werkgroepen	27	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)	1
Straatmanagement	18		
Samenwerking andere winkelgebieden	12		
Contact/aanspreekpunt/samenwerking gemeente	11		
Netwerken in de straat	8		
Contact vastgoedeigenaren	7		
Samenwerking overige externe partners	7		
Collectieve inkoop van diensten	6		
Belangenbehartiging (bv. input gebiedsplan)	5		

Bron: BIZ-plannen

Veel activiteiten gericht op marketing en "schoon, heel en veilig"

De meeste activiteiten van BIZ'en hebben betrekking op de "marketing en promotie" en "schoon, heel en veilig". Hoewel het vergroten van samenwerking en betrokkenheid belangrijke redenen vormen voor het starten van een BIZ (zie vorige paragraaf), ligt in de uitvoering de nadruk op meer praktische activiteiten zoals het organiseren van evenementen, aandacht voor social media en de bekostiging van de feestverlichting. De BIZ-plannen hebben hiermee veelal het karakter van een actieplan of uitvoeringsprogramma. In de meeste gevallen is er geen of beperkt aandacht voor

³ Het totaal aantal keer dat ze genoemd zijn in de BIZ-plannen

urgentie, strategische doelen, beoogde (meetbare) effecten of voor de rol en plannen van andere stakeholders in het gebied.

Ook zien we dat - hoewel het vergroten van de betrokkenheid van en samenwerking tussen ondernemers in het gebied een belangrijke aanleiding is voor het starten van de BIZ - er in het BIZ-plan nauwelijks aandacht is voor de wijze waaróp men dit gaat doen.

Beperkte "eigenheid" van BIZ-plannen

In zijn algemeenheid valt op dat veel BIZ-plannen sterke overeenkomsten met elkaar vertonen en de voorbeelden van doelen en activiteiten uit het "model BIZ-plan" van de gemeente (BIZ Toolkit) lijken over te nemen. De indruk bestaat dat de voorbeelden in het model BIZ-plan (hoe goed bedoeld ook) de inhoud en scherpthe van het BIZ-plan niet ten goede komen. Meer aandacht voor de urgentie in het gebied en wat men werkelijk met de BIZ (zo mogelijk in samenwerking met andere stakeholders in het gebied) wil bereiken kan het effect van en het draagvlak voor de BIZ mogelijk vergroten.

Daarnaast is in de enquête aangegeven dat de aangekondigde activiteiten in het BIZ-plan ook veelal de activiteiten zijn die worden uitgevoerd. Bovendien blijken de ondernomen activiteiten van jaar tot jaar niet sterk te verschillen.

3.3 Uitgaven

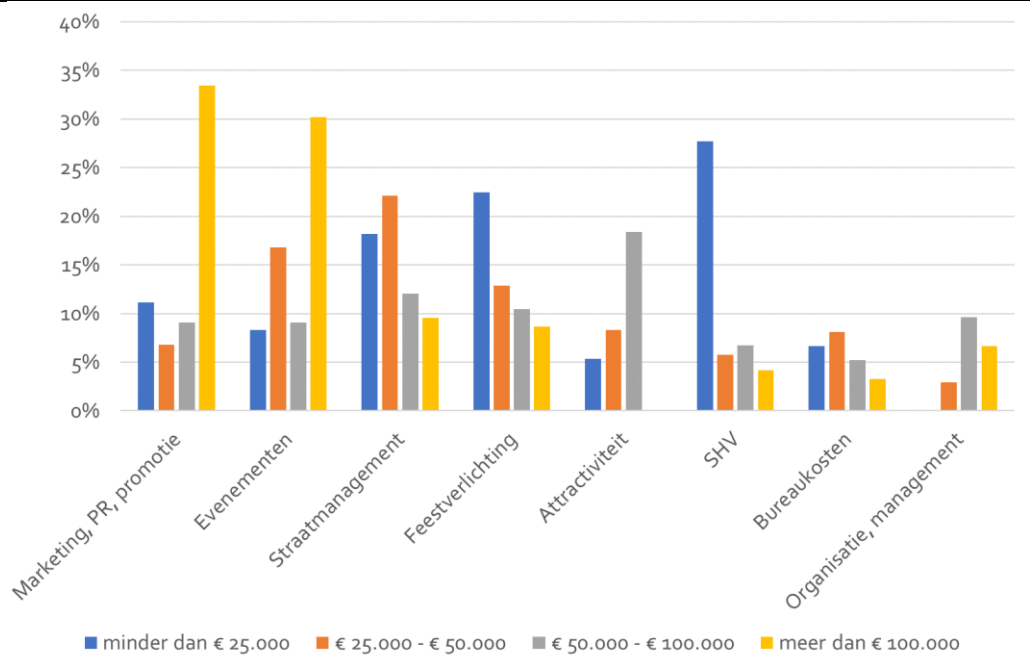
Kleine BIZ'en besteden vooral aan basisactiviteiten

Onderstaande figuur laat o.b.v. de BIZ-verantwoording 2016⁴ zien waaraan het BIZ-budget is besteed. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de omvang van het totale budget van de verschillende BIZ'en. In de grafiek valt op dat grote BIZ'en vaak een aanzienlijk deel van het budget uitgeven aan marketing en promotie en de organisatie van evenementen. Bij kleinere BIZ'en daarentegen gaat veruit het grootste deel van het budget naar "basisactiviteiten" rondom schoon, heel en veilig en de huur van feestverlichting. Actieve besturen in kleine BIZ'en geven aan dat ze graag over een groter budget zouden beschikken om echt iets te kunnen realiseren in het gebied. Het risico bestaat echter dat bij een hogere BIZ-bijdrage ondernemers tegen de BIZ gaan stemmen. De inzet van middelen (keuze voor activiteiten) lijkt overigens geen noemenswaardig discussiepunt binnen de BIZ.

---

⁴ Ten tijde van het onderzoek was 2016 het jaar waarover de meest recente verantwoording beschikbaar was.

Figuur 2: BIZ-uitgaven (2016) naar omvang totale budget

Bron: BIZ-verantwoording 2016

3.4 Duurzaamheid

In de enquête is gevraagd in hoeverre in de keuze voor of uitvoering van activiteiten rekening wordt gehouden met milieu- en diervriendelijkheid.⁵ Circa driekwart van de respondenten geeft aan dat hiermee enigszins tot sterk rekening wordt gehouden. Daarnaast blijken verschillende BIZ'en bezig te zijn met onderwerpen als vergroening van de straat, collectieve afvalinzameling en de aanpak van zwerfafval. Een klein aantal BIZ'en profileert zich nadrukkelijk op het gebied van duurzaamheid en vergroening. Voorbeelden hiervan zijn de Knowledge Mile en Secret Village. Paragraaf 5.1 laat zien in hoeverre betrokkenen bij de BIZ de indruk hebben dat de duurzaamheid van gebieden als gevolg van de BIZ is verbeterd.

⁵ Toezegging raadscommissie Werk en Economie van 22 oktober 2014 (TA2014-000929).

KNOWLEDGE MILE PARK: INNOVATIEF STADSPARK

17 januari 17

Op 17 november 2017 heeft de gemeente bekend gemaakt dat zij acht CityTrees gaat 'planten' in de Valkenburgerstraat. Deze proef met CityTrees valt onder Knowledge Mile Park. Dit is een gezamenlijk initiatief van bewoners, ondernemers, onderzoekers, studenten en de gemeente om onder andere de luchtkwaliteit op de route Amstelplein-IJtunnel te verbeteren door het toepassen van vergroening en duurzaamheidsmaatregelen.

In 2025 is Knowledge Mile Park hét innovatieve Amsterdamse stadspark van internationale allure. Een groene long in de stad waar het fijn is om te verblijven en die positief bijdraagt aan de leefbaarheid. Om dit te bereiken werken we de komende jaren in een grootstedelijk Living Lab. Daken, gevels en het maaiveld veranderen door samenwerking van bewoners, ondernemers, onderzoekers, ambtenaren én studenten stap voor stap in een park. Oplossingen voor een gezonde en sociale leefomgeving, klimaatbestendigheid en biodiversiteit worden daarbij gezamenlijk ontwikkeld, getest en getoond.

Een groene Knowledge Mile is niet alleen leuk om te zien, we maken het gebied ook gezonder om in te wonen en sociaal. Want met een Park om de Hoek ontmoet je vaker je buurtgenoten. Ons doel: samen met de gemeente, de expertise van De Gezonde Stad en met jouw inzet realiseren we dit bijzondere en innovatieve stadspark in Amsterdam.

Bron: <https://community.knowledgemile.org>

Hoewel veel gebieden in het BIZ-plan aangegeven te willen investeren in duurzaamheid, blijft de feitelijke uitvoering hiervan beperkt. Dit heeft vaak te maken met het feit dat het voor BIZ'en niet duidelijk is op welke wijze zij dat het beste kunnen doen. Hiervoor ontbreekt het veel gebieden aan kennis en ervaring. Daarnaast staan er soms praktische knelpunten in de weg. Zo blijken in gebieden die collectief bedrijfsafval willen ophalen, de verschillende openingstijden van winkels (waarop het afhaalmoment moet worden afgestemd) hen in de weg te staan.

Kennisdeling m.b.t. verduurzaming

Om de ondernemers te faciliteren bij kennisdeling op het gebied van duurzaamheid, organiseert de gemeente Amsterdam op 18 juni 2018 een kennisdeelsessie voor BIZ'en (en andere ondernemerscollectieven) die duurzaamheid ambiëren. Bij deze sessie worden onder andere best practices gedeeld van BIZ'en die succesvolle duurzaamheidsprojecten hebben opgezet. Door kennis bij elkaar te brengen kunnen BIZ'en gezamenlijk knelpunten oplossen en inspiratie opdoen om hun ambities op het gebied van duurzaamheid te realiseren.

PINK MEETS GREEN

De Reguliersdwarsstraat is al sinds de *fifties* bekend als een veilige thuishaven voor de LHBTQI-community en als belangrijke plek voor de LGBTQI-cultuur. Secret Village is begonnen als een herinrichtingsinitiatief van de ondernemersvereniging Reguliersdwarsstraat (BIZ), met als doel de omgeving te vergroenen en verbeteren voor alle "Secret Villagers," om deze A-locatie commercieel compleet te kunnen benutten. Tanja van der Knoop was al vroeg bij dit project betrokken en zag behalve voor groen nog veel meer mogelijkheden. Zij richtte toen Green City Buzz op om Secret Village naast letterlijk groen, met planten en bloemen, ook figuurlijk te vergroenen, door het gebied op heel veel vlakken duurzamer te maken. Zo is Green City Buzz begin 2017 van start gegaan om deze plek in twee jaar om te toveren tot een future-proof tolerante stadshuiskamer, waar mensen op elk moment van de dag in plaats van alleen doorheen, *heen* gaan.

Voorliggend hoofdstuk gaat in op de BIZ als organisatie en de rol die de verschillende partijen daarin spelen. We besteden daarbij in de eerste plaats aandacht aan de taken van het BIZ-bestuur hoe de besturen zelf aankijken tegen hun rol (4.1). Daarnaast kijken we naar de rol van de straatmanager die door veel BIZ'en (ter ondersteuning van het bestuur) wordt ingezet en aan de ondersteunende rol van gemeente Amsterdam bij de BIZ-organisatie (4.2).

4.1 Het besturen van de BIZ

Grote tijdsdruk voor BIZ-besturen

Iedere BIZ-vereniging of stichting wordt aangestuurd door een bestuur bestaande uit een aantal BIZ-deelnemers. Het besturen van een BIZ vraagt veel tijd en inzet. Enerzijds gaat het hierbij om wettelijke verplichtingen (zoals het opstellen van een begroting, het bijhouden van een administratie en het afleggen van verantwoording) en andere administratieve en organisatorische werkzaamheden zoals het organiseren van een jaarlijkse algemene ledenvergadering, het bijwonen van de periodieke bestuursvergadering, het bijhouden van relevante contacten en het aanvragen van subsidies. Daarnaast laat de praktijk zien dat de bestuursleden ook vaak een belangrijke rol op zich nemen in de uitvoering van BIZ-activiteiten. Gezien deze verantwoordelijkheid en tijdsdruk is het vinden van goede bestuurders lastig wat de organisatiestructuur kwetsbaar kan maken.

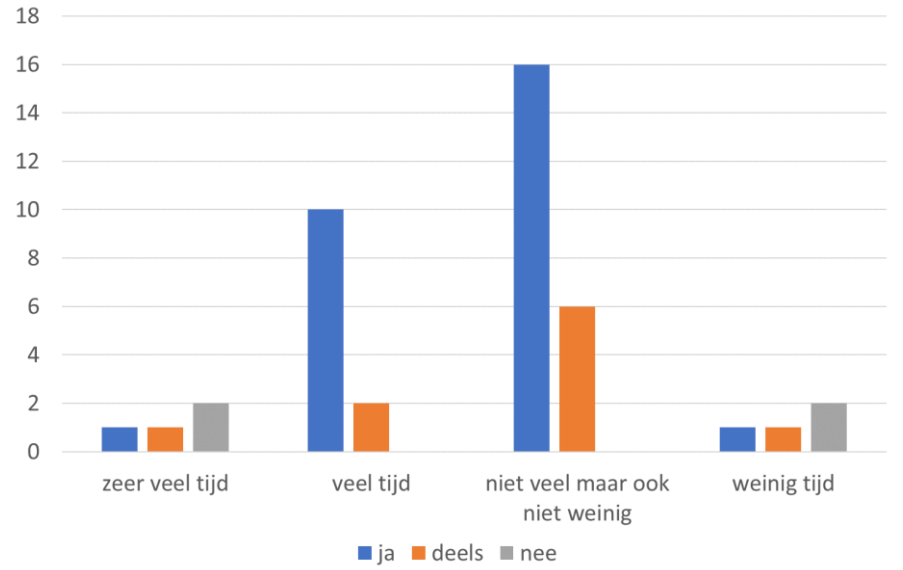
Vaak hebben bestuursleden de taken en verantwoordelijkheden binnen het bestuur verdeeld. In enkele BIZ'en hebben ook andere ondernemers (niet-bestuursleden) een zekere verantwoordelijkheid bijvoorbeeld in een KVO of de organisatie van een bepaald evenement. Behalve dat hiermee de tijdsdruk beter wordt verdeeld kan het delen van verantwoordelijkheden ook bijdragen aan een grotere betrokkenheid van andere BIZ-deelnemers in het gebied.

Hoewel het besturen van de BIZ veel tijd kost geven de bestuurders ook aan dat de BIZ tijdwinst met zich mee heeft gebracht dankzij het feit dat er geen contributie meer opgehaald hoeft te worden (zoals dat voorheen in de tijd van de winkeliersvereniging wel het geval was).

Inspanning weegt op tegen het resultaat

In de enquête konden BIZ-bestuurders aangeven hoe zij de tijd die ze kwijt zijn aan de BIZ-regeling (procedure) ervaren en of de inspanning die wordt geleverd voor de BIZ opweegt tegen het resultaat. Het resultaat staat weergegeven in figuur 3. Meer dan een derde van de bestuurders geeft aan dat ze veel tot zeer veel tijd aan kwijt zijn aan de BIZ-regeling. Ruim de helft geeft aan dat het ze noch veel noch weinig tijd kost. Ondanks de tijdsdruk geven zeven van de tien bestuurders aan dat de inspanning wel opweegt tegen het resultaat. Dit beeld werd bevestigd in de interviews waarin door alle bestuurders het grote belang van de BIZ werd benadrukt. Verbetermogelijkheden ziet men vooral in het vereenvoudigen van regels (administratieve verantwoording, aanvraag subsidie et cetera).

Figuur 3: Aantal respondenten (bestuurders) naar ervaren tijdsdruk (x-as) en de mate waarin inspanning opweegt tegen het resultaat (y-as)

Bron: BIZ-enquête 2018

4.2 Ondersteuning bij de BIZ-organisatie

STRAATMANAGEMENT

Straatmanager van groot belang

Veel bestuurders geven aan dat – om draagvlak te creëren en te behouden bij de BIZ-deelnemers en inhoudelijk stappen te zetten met het gebied – meer nodig is dan alleen de inzet van enkele bestuursleden. Ondanks hun goede wil hebben ze vaak noch de tijd noch de kennis en vaardigheden om dit volledig en op een doeltreffende manier te doen. In een groot deel van de BIZ'en (circa 80%) worden bepaalde taken daarom uitbesteed aan een straatmanager. BIZ'en met een straatmanager benadrukken het grote belang van zijn of haar aanwezigheid in het gebied (zie ook volgende paragraaf).

Werkzaamheden straatmanager divers van aard

De bijdrage die straatmanagers leveren is divers van aard. Dit varieert van het contact met ondernemers, administratieve ondersteuning bijvoorbeeld bij de aanvraag van subsidies tot de inhoudelijke doorontwikkeling van het gebied (met ideeën die ze inbrengen, contacten die ze aangaan en met afspraken die ze maken met bijvoorbeeld gemeente of particuliere externe partners). Bovendien zien we dat straatmanagers geregeld zorgen voor interactie en samenwerking met omliggende BIZ-gebieden. Dit maakt het mogelijk om efficiënter te investeren en het gebied als geheel sterker op de kaart te zetten. Bij kleine BIZ'en vormt het straatmanagement echter vaak een relatief grote kostenpost (zie paragraaf 3.3). Kleine BIZ'en geven aan dat hierdoor het budget dat voor activiteiten beschikbaar is beperkt is.

BIZ-besturen vinden het wenselijk dat zij zich primair bezig kunnen houden met de organisatie en uitvoering van de "leuke" dingen in de straat (uitstraling, promotie, evenementen etc.) terwijl de straatmanager ondersteunt bij het proces en strategie (contacten met ondernemers, aanvragen

subsidies, contact met gemeente en externe partijen, onderhandelingen, oog voor samenwerking en gebiedsontwikkeling etc.).

GEMEENTELIJKE ONDERSTEUNING

Behalve het BIZ-bestuur en een eventuele straatmanager heeft ook de gemeente Amsterdam een rol in de BIZ. Deze rol van de gemeente Amsterdam is divers van aard maar kan grofweg in de volgende drie categorieën worden ingedeeld:

- 1) Proces: bij de ondersteuning van de BIZ in start en ontwikkeling (Economische Zaken en Dienst Belastingen gemeente Amsterdam).
- 2) Inhoud: bij het realiseren van inhoudelijke verbeteringen in het gebied. Daarbij gaat het om:
  - Fysieke gebiedsverantwoordelijkheid (openbare ruimte, afval en reiniging etc.)
  - Faciliteren van kennisdeling (Economische Zaken)
  - Beschikbaar stellen van subsidies (Economische Zaken en stadsdeelorganisaties)
- 3) Samenwerking: stimuleren en faciliteren van contact en samenwerking tussen gemeente en BIZ (door gebiedsmakelaars/gebiedsteams).

In hoofdstuk zes volgt een uitgebreide beschrijving van de taken van de gemeente binnen de BIZ. In deze paragraaf kijken we specifiek naar de rol van de gebiedsmakelaar als verbindende factor tussen de ondernemers en de gemeente. De rol van gebiedsmakelaar richt zich op het ophalen van signalen in het gebied (de wijk) en het bevorderen van de samenwerking tussen verschillende partners, organisaties en bewoners bij de uitvoering van het gebiedsplan. De gebiedsmakelaar is dus het eerste aanspreekpunt voor ondernemers naar de gemeente. Bij de BIZ'en die beschikken over een straatmanager onderhoudt veelal de straatmanager het contact met de gemeente (al dan niet via een gebiedsmakelaar). De straatmanager weet vaak goed waar hij moet zijn om zaken met de gemeente te bespreken of af te stemmen. Voor BIZ'en die niet over een straatmanager beschikken en dus zelf de contacten met de gemeente moeten onderhouden, is het belang van de gebiedsmakelaar extra groot.

BELANG VAN EN TEVREDENHEID OVER ONDERSTEUNING

In de enquête is gevraagd hoe groot het belang (figuur 4a) van het BIZ-bestuur, de straatmanager en de gebiedsmakelaar is voor het functioneren van de BIZ en hoe tevreden (figuur 4b) men is over de invulling van deze rol.

Straatmanager belangrijkste succesfactor

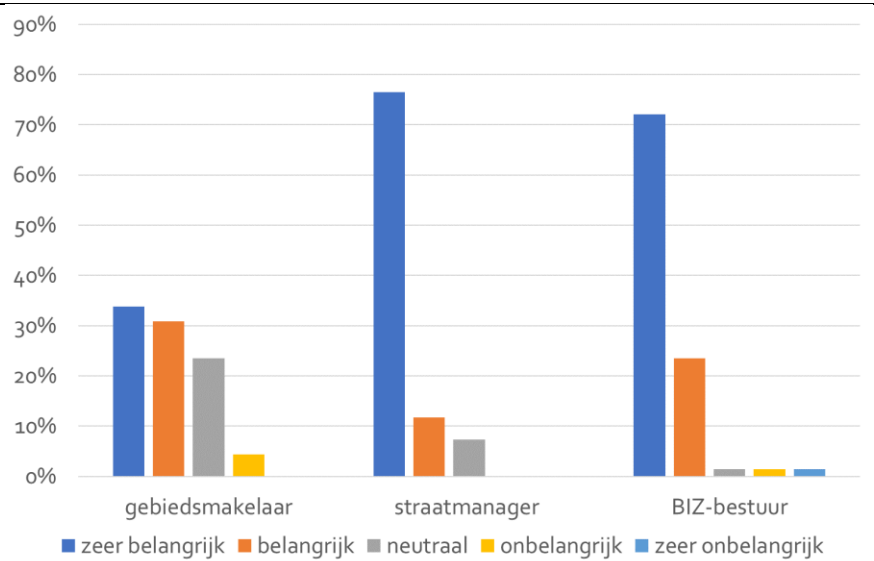
In de eerste plaats is de rol van het BIZ-bestuur binnen de BIZ-organisatie (vanzelfsprekend) van groot belang. De tevredenheid over de invulling van deze rol varieert per gebied. Hoewel de meeste respondenten tevreden zijn over het BIZ-bestuur is dat bij enkele BIZ'en minder het geval. Het belang van de straatmanager binnen de BIZ is het grootst. De straatmanager wordt zelfs genoemd als belangrijkste succesfactor van de BIZ. Ook is het de straatmanager waar men het meest tevreden over is als het gaat om zijn of haar invulling van deze rol.

Gebiedsmakelaar niet altijd even zichtbaar

Volgens de respondenten is het belang van de gebiedsmakelaar voor het functioneren van de BIZ het kleinst. De mate waarin de gebiedsmakelaars betrokken zijn bij de BIZ verschilt wel sterk per

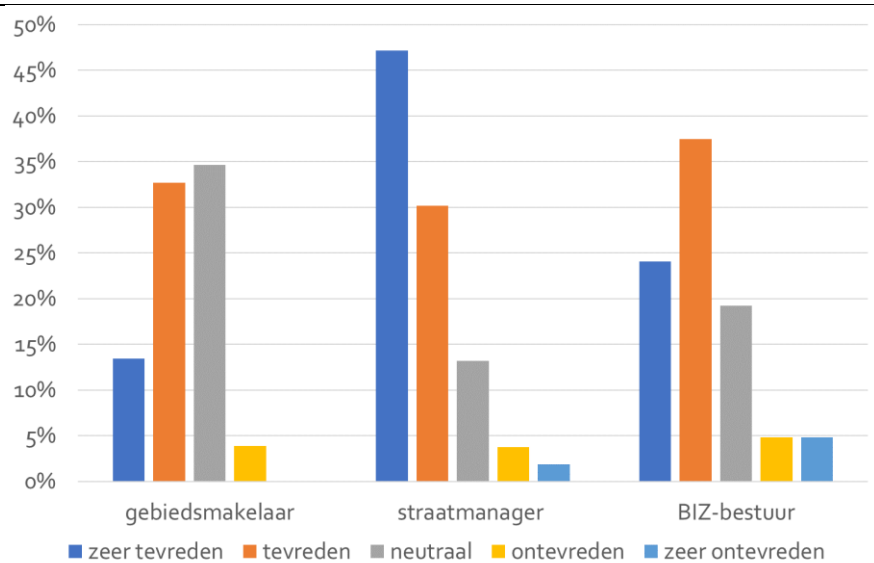
gebied. Verschillende respondenten hebben daardoor aangegeven niet te weten wat het belang van deze rol in het gebied is en of men hierover tevreden is.

Figuur 4a: Belang van ondersteuning bij BIZ-organisatie

Bron: BIZ-enquête 2018

Figuur 4b: Tevredenheid over ondersteuning bij BIZ-organisatie

Bron: BIZ-enquête 2018

5. RESULTAAT VAN DE BIZ

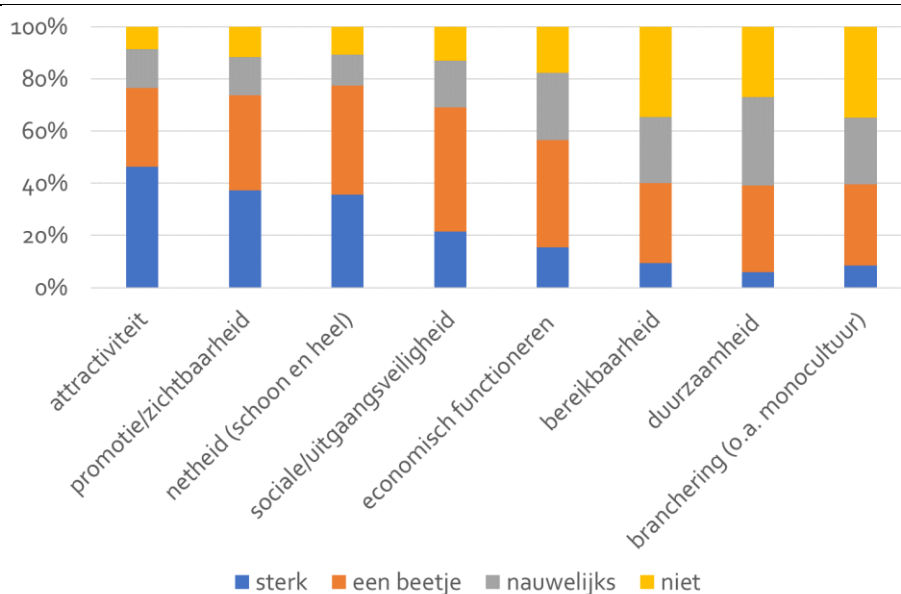
In voorliggend hoofdstuk laten we zien wat de BIZ'en in Amsterdam bereikt hebben. Hierbij kijken we zowel naar verbeteringen in het gebied (5.1) als naar verbeteringen met betrekking tot samenwerking en communicatie (5.2). Daarnaast laten we zien in hoeverre BIZ'en van invloed (kunnen) zijn bij de aanpak van monocultuur (5.3) en besteden we aandacht aan de mate waarin BIZ-gebieden onderling samenwerken (5.4)

5.1 Effect van de BIZ op het gebied

BIZ draagt vooral bij aan attractiviteit, netheid en zichtbaarheid

In de enquête is gevraagd welke verbeteringen in het gebied zijn gerealiseerd als gevolg van de BIZ. Onderstaande grafiek toont het resultaat en weerspiegelt grotendeels de activiteiten die door de BIZ zijn ondernomen (zie paragraaf 3.2). Volgens de betrokkenen heeft de BIZ met name bijgedragen aan de attractiviteit, promotie & zichtbaarheid (online of offline) en de netheid (schoon en heel) van het gebied. Verder zien we in de grafiek het effect van de activiteiten gericht op veiligheid terug. De meerderheid van de respondenten geeft aan dat de sociale- en uitgaansveiligheid in het gebied (enigszins) is verbeterd.⁶

Figuur 5: Verbeteringen in het gebied als gevolg van de BIZ

Bron: BIZ-enquête 2018

Resultaten worden meestal niet gemonitord

Verder geeft de meerderheid van respondenten aan dat de resultaten of effecten van de BIZ niet worden gemonitord. Betrokkenen kunnen in subjectieve zin goed aangeven wat met de BIZ is bereikt. Het gaat dan echter vaak over de activiteiten die zijn ondernomen en in hoeverre dit zichtbaar is in het gebied. Van objectieve monitoring van economische of maatschappelijke effecten (b.v. o.b.v. data of onderzoeksgegevens) is in de meeste gevallen echter geen sprake. Dit is slechts bij

⁶ Motie Boutkan 1383, 9-11-2016

enkele BIZ'en het geval zoals in de Beethovenstraat (o.a. monitoring van leegstand en een peiling van de ondernemerstevredenheid), de Kalverstraat-Heiligeweg (passantentellingen) en Osdorp Centrum (diverse bezoekers- en ondernemersonderzoeken). Een gebied waar veel aandacht wordt besteed aan monitoring is de Pijp. Op initiatief van de straatmanager wordt hier periodiek het aantal bezoekers, de verblijfsduur, de waardering van de winkelstraat, het veiligheidsgevoel, het aantal vermeldingen in het nieuws en de leegstand gemonitord. Voor deze indicatoren zijn concrete doelstellingen vastgesteld.

5.2 Monocultuur

Samenwerking eigenaren nodig voor aanpak monocultuur

Uit de enquête blijkt dat het effect van BIZ'en op de branchering (monocultuur) beperkt is⁷. In de interviews is aangegeven dat hierin de rol van de eigenaren (die vaak niet bij een BIZ zijn betrokken) van belang is. BIZ'en kunnen hierover wel het gesprek aangaan met eigenaren zoals dat is gedaan door de BIZ Sint Antoniesbreestraat en Jodenbreestraat. Deze BIZ wil in overleg met de eigenaren van de panden de kwaliteit en de diversiteit van het winkelaanbod verbeteren. De gemeente en corporaties zijn eigenaar van deze panden en zullen hierin een belangrijke rol hebben. Bij verhuur van winkelpanden van de gemeente wordt in overleg met de BIZ een nieuwe winkelier geselecteerd. Daarnaast gaat de gemeente Amsterdam op de Burgwallen Oude Zijde⁸ aan de hand van casuïstiek samen met bewoners en ondernemers uitzoeken op welke wijze er gestuurd kan worden op het winkelaanbod. In het gebiedsplan wordt aangegeven dat de samenwerking met de BIZ'en en de pandeigenaren bij de aanpak van essentieel belang is. De opgerichte vastgoedbeheermaatschappij 1012 Inc. zal strategische aankopen doen om meer grip te krijgen op de diversiteit van het winkelaanbod op de Burgwallen Oude Zijde.⁹

UvA tekent convenant voor een diverser winkelaanbod

9 maart 2018

Vastgoedeigenaren, ondernemers en de UvA gaan samenwerken met de gemeente om een beter winkelaanbod te realiseren in de Oude en Nieuwe Hoogstraat. Op 7 maart hebben de partijen hierover een convenant ondertekend. Deze straten hebben in de loop van de jaren een steeds eenzijdiger, op toeristen afgestemd winkelaanbod gekregen; toeristenwinkels, ijssalons en wafelbakkers. De afspraken moeten leiden tot een gevarieerder winkelaanbod, leukere winkels, die zich ook richten op buurtbewoners.

De betrokken partijen zijn, naast de gemeente, NV Zeedijk, 1012Inc, Stadgenoot en het ondernemerscollectief. Ook de Universiteit van Amsterdam is een van de partijen die het convenant heeft ondertekend. De afspraken betreffen onder meer een gemeenschappelijk verhuurbeleid, een buurtteam van handhavers. Een buurtconciërge gaat zorgen voor afvalreiniging en het beheer. Voor de Sint Antoniebreestraat gelden al soortgelijke afspraken. Ook voor de Damstraat en Spuistraat wordt gewerkt aan een convenant.

Bron: UvA

⁷ Motie Boutkan 1383, 9-11-2016

⁸ Het gedeelte van de binnenstad van Amsterdam ten oosten van de oorspronkelijke loop van de Amstel.

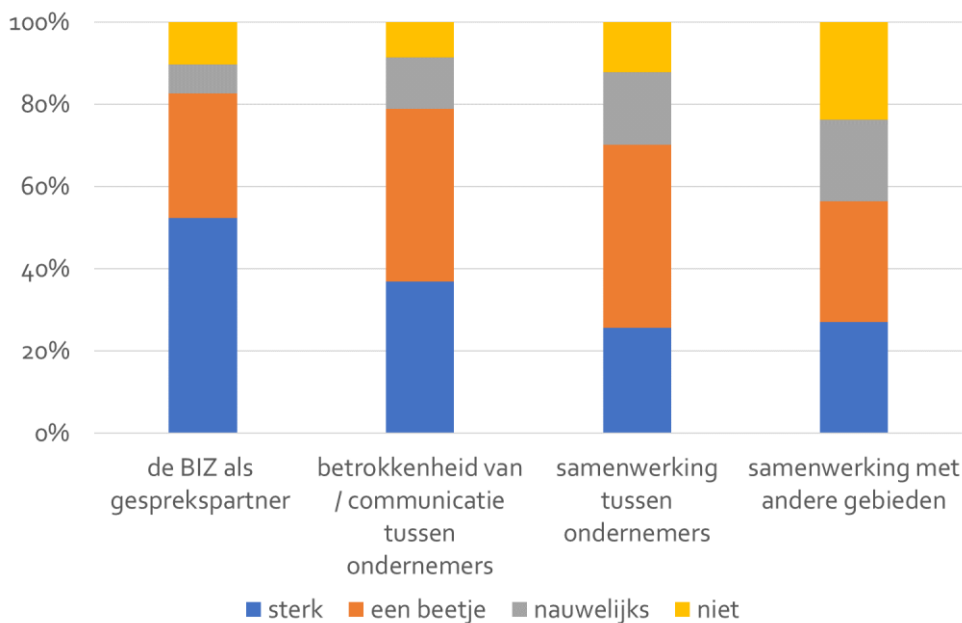
⁹ Bron: gebiedsplan Centrum West 2017.

5.3 Samenwerking binnen BIZ

BIZ maakt gebied tot een betere gesprekspartner

In hoofdstuk 3 is gebleken dat een BIZ vaak wordt opgericht vanuit argumenten die te maken hebben met betrokkenheid, samenwerking en de organisatie in het gebied. Onderstaande figuur laat zien in hoeverre de BIZ in dit opzicht daadwerkelijk tot verbeteringen heeft geleid. Uit de enquête alsook uit de interviews komt duidelijk naar voren dat met de invoering van de BIZ het gebied in ieder geval een betere gesprekspartner is geworden richting bijvoorbeeld gemeente of externe organisaties. Daarnaast geven veel BIZ'en aan dat de betrokkenheid van en/of communicatie tussen ondernemers in het gebied is verbeterd als gevolg van de BIZ. Ondernemers willen simpelweg weten wat er met hun geld gebeurt. Als het gaat om feitelijke samenwerking tussen ondernemers blijkt het effect van de BIZ beperkt. De BIZ wordt ook nauwelijks benut om gemeenschappelijke vraagstukken van ondernemers (bijvoorbeeld met betrekking tot personeel, veiligheid, bedrijfsvoering) bij andere ondernemers binnen de BIZ aan de orde te stellen.

Figuur 6: Verbetering communicatie en samenwerking als gevolg van de BIZ

Bron: BIZ-enquête 2018

Hoewel met de BIZ'en dus veel wordt bereikt geven de meeste respondenten in de enquête aan dat er (nog) meer uit de BIZ gehaald kan worden. De suggesties die de respondenten hiervoor doen, gaan meestal niet over inhoudelijke verbeteringen maar hebben betrekking op communicatie met en samenwerking tussen ondernemers onderling en met de gemeente (zie ook hoofdstuk 6).

CHAINELS: HET COMMUNICATIEPLATFORM VOOR BIZ MUSEUM QUARTER

28 november 2016

Aan de oprichting van een BIZ gaat een heel proces vooraf. Plannen maken voor de ontwikkeling van het gebied, draagvlak creëren onder ondernemers en eigenaren, het akkoord krijgen van de gemeente, enzovoort. Dus als je gebied een BIZ is geworden, heb je al heel wat bereikt! Maar wat doe je vanaf dat moment?

De gemaakte plannen uitvoeren! Een goed voorbeeld van een actieve BIZ is het Museum Quarter in Amsterdam. De BIZ-vereniging had bijvoorbeeld namens ondernemers een petitie aangeboden aan het Stadsdeel, om de toegestane parkeerduur te verlengen. En met succes! Er wordt nu een experiment uitgevoerd om te kijken wat de effecten zijn als bezoekers langer hun auto mogen parkeren in de PC Hoofdstraat. Ook bewoners zetten zich in voor de buurt: samen met ondernemers en de gemeente zorgen zij voor meer groen op straat. Er zijn niet alleen afspraken gemaakt over het feit dat er meer groen komt, maar ook over het soort planten en wie hiervoor gaat zorgen. Dankzij de BIZ kunnen er lange termijn plannen worden gemaakt: ieder jaar zal er meer en mooiere sfeerverlichting komen in steeds schonere straten.

Het lijkt misschien een tijdrovende klus om met alle betrokken partijen afspraken te maken en om de BIZ-leden te informeren over de gang van zaken. Maar dat hoeft het niet te zijn! Voor de communicatie binnen de BIZ en de module Compaan, maakt Museum Quarter gebruik van het online platform van Chainels. Via deze website en app houdt het management van Museum Quarter de leden op de hoogte van relevant nieuws. Zoals geplande wegwerkzaamheden, zodat iedereen weet dat collega's, klanten en leveranciers volgende week even om moeten rijden. Ondernemers gebruiken Chainels om te overleggen over openingstijden, een nieuwe galerie in de buurt te verwelkomen en elkaar te waarschuwen voor vals geld. Er worden ook berichten geplaatst door partijen zoals de gemeente en de politie. Zo is iedereen altijd op de hoogte van alles wat er binnen Museum Quarter speelt!

Bron: bedrijveninvesteringzone.nl

Ondernemers zien niet altijd het belang van het collectief

In het algemeen kan gesteld worden dat de toekomst van de BIZ valt of staat met de betrokkenheid van ondernemers. Zij zijn immers degenen die uiteindelijk beslissen over het voortbestaan van de BIZ. Hiervoor zullen zij in de eerste plaats het belang van de BIZ in moeten zien. Veel ondernemers (niet alleen in Amsterdam) zijn in de eerste plaats met hun eigen zaak bezig en moeilijk te activeren voor het collectief. De BIZ zal dan ook continue zichtbaar moeten maken wat het belang van de BIZ is voor zijn of haar onderneming. Een interessant voorbeeld hierbij is een gebied zonder BIZ maar met wel een hoge organisatiegraad van ondernemers: de 9 straatjes. Voor de ondernemers in dit gebied is het klip en klaar wat de ondernemersvereniging voor hem of haar kan betekenen namelijk het meeliften op de sterke merknaam van dit gebied en de marketing die hier omheen wordt georganiseerd door de winkeliersvereniging en straatmanager. Hoewel waarschijnlijk geen enkele BIZ over zo'n sterke merknaam beschikt, illustreert dit wel een belangrijk element in het creëren van draagvlak: ondernemers hebben (individueel) belang bij het collectief!!

Het Parool

De Dam wil winkelende Amsterdammer terug

29 MAART 2017

Ondernemers en pandeigenaren in het gebied trekken samen op in het samenwerkingsverband Paleis-kwartier. "Veel Amsterdammers vergeten de cultuur, kunst en historie van dit centrumgedeelte," zegt voorzitter Richard Francke. "Met de komst van de Noord/Zuidlijn en de Rode Loper zit dit deel in de lift. We willen dit gebied voor Amsterdammers weer op de kaart zetten." Dat gaat het collectief onder meer doen door horecagelegenheden, winkels en evenementen gezamenlijk te presenteren. Het Paleiskwartier zal zich ook via sociale media en advertenties meer tot de inwoners van de stad richten.

Metrostation

"Iedereen kent Febo of Maoz. Maar kennen ze ook het onbekendere Toastable op het Singel? Het Paleis-kwartier wil eenzelfde lading krijgen als de Negen straatjes. Het zou een mooi streven kunnen zijn metrostation Rokin straks naar het Paleiskwartier vernoemd te krijgen."

Aanknopingspunten voor ondernemersactivatie

Daarnaast is het wenselijk dat een zo breed mogelijke groep ondernemers ook daadwerkelijk zijn steentje bijdraagt aan de activiteiten van de BIZ. In het onderzoek is diverse keren aangegeven dat hiervoor een gemeenschappelijk doel of een gemeenschappelijke visie op het gebied van groot belang is. Daarnaast geven BIZ'en die met Chains¹⁰ werken aan dat dit instrument goede ondersteuning biedt bij de communicatie met ondernemers (hoewel er ook altijd ondernemers blijven die communicatie via een schriftelijke nieuwsbrief op prijs stellen). En de BIZ'en met een straatmanager benadrukken zijn of haar belangrijke rol in het contact tussen ondernemers binnen de BIZ. Ten slotte hebben enkele BIZ'en aangegeven dat ondernemers beter aangehaakt blijven door het organiseren van informele bijeenkomsten of borrels in de straat. Tevens is diverse keren de suggestie geopperd om de ALV (die meestal slechts beperkt wordt bezocht) te laten plaatsvinden op een interessante locatie met een interessant programma. Ook dit zou de betrokkenheid van ondernemers kunnen vergroten.

5.4 Samenwerking tussen BIZ-gebieden

BIZ-gebieden willen niet groter maar wel samen

Een groter BIZ-gebied is voor de meeste BIZ'en geen optie. De reden hiervoor is dat de individuele straten een dusdanig sterke eigen identiteit en cultuur hebben dat het lastig zal zijn om vanuit een gemeenschappelijk doel samen te werken binnen één BIZ. Wel wordt in een aantal gebieden op specifieke thema's samenwerking gezocht met omliggende BIZ'en. Dit gebeurt bijvoorbeeld in het Paleiskwartier waar de BIZ'en van De Dam, het Damrak, Rokin, Kalverstraat en Nieuwendijk samenwerken op het gebied van marketing. Het doel is om alle ontwikkelingen, verhalen en initiatieven in het gebied gunstig te laten uitstralen op het hele Paleiskwartier. Het Paleiskwartier heeft o.a. een eigen website en een eigen plattegrond laten ontwikkelen. In Oud-West werken ondernemers samen in de Stichting Ondernemers Oud-West. In dit gebied zijn vijf BIZ'en actief.

AMSTERDAM: ONDERNEMERS IN OUD-WEST WERKEN SAMEN AAN SCHONE, VEILIGE, DUURZAME EN SFEERVOLLE WINKELGEBIEDEN

Het samenwerkingsverband van winkeliers, horecaondernemers, ondernemers in zakelijke dienstverlening, marktkooplieden en Stichting De Hallen in Oud-West bevat alle partijen zo goed dat er een gezamenlijk actieplan voor vier jaar is gemaakt. In het plan staan vier thema's centraal: schoon, veilig, duurzaam en sfeer. Onder het motto 'samen voor meer' werken de ondernemers, het stadsdeel, de politie en een groeiend aantal partners en participanten de komende jaren samen aan concrete activiteiten die het ondernemers- en leefklimaat in Oud-West verbeteren.

Bron: Stad & Co

Noot: Stichting de Hallen heet tegenwoordig Stichting Ondernemers Oud-West

¹⁰ Een digitaal platform voor ondernemerscollectieven om informatie te delen met elkaar en met externe samenwerkingspartners.

Behoeftte aan digitaal BIZ-platform

In de enquête is aan de respondenten gevraagd of een centraal (digitaal) platform dat best practices en succesvolle tools voor de BIZ bundelt en deelt, kan helpen om meer uit de BIZ te halen. Bijna 90% van de respondenten verwacht dat dit (misschien) zinvol is voor hun BIZ¹¹. Zowel informatie over activiteiten en ervaringen in andere BIZ-gebieden, over in te zetten instrumenten (KVO, straatmanagement, Chainels, subsidiemogelijkheden etc.) als informatie over relevante bijeenkomsten, workshops, lezingen et cetera is welkom op dit platform. De behoefte aan informatie over activiteiten en ervaringen in andere BIZ-gebieden is het grootst. De behoefte aan een dergelijk platform sluit aan bij eerdere constatering dat er meer uit de BIZ gehaald zou kunnen worden als de communicatie met en samenwerking tussen ondernemers onderling en met de gemeente wordt verbeterd (zie paragraaf 5.3).

---

¹¹ Motie Ruigrok 506, 20-7-2017

Veranderen doe je samen

Onderstaand model (van Knoster) laat zien welke bouwstenen nodig zijn om veranderingen in organisaties teweeg te brengen. Het model maakt in één keer inzichtelijk wat mensen nodig hebben om te kunnen veranderen, en laat ook in één oogopslag zien wat het resultaat is als er een bouwsteen ontbreekt (de lege vakjes in onderstaande figuur). De constatering en suggesties t.a.v. het functioneren en het beoogde resultaat van de BIZ vinden allemaal hun plek in dit model. Om de BIZ effectief in te zetten zal voor iedere bouwsteen voldoende aandacht moeten zijn. Een dergelijk model zou BIZ'en kunnen helpen met de voorbereiding, organisatie en uitvoering van de BIZ.

	+	URGENTIE	+	PLAN	+	MIDDELEN	+	RESULTATEN	=	VERWARRING
VISIE	+		+	PLAN	+	MIDDELEN	+	RESULTATEN	=	WEERSTAND
VISIE	+	URGENTIE	+		+	MIDDELEN	+	RESULTATEN	=	CHAOS
VISIE	+	URGENTIE	+	PLAN	+		+	RESULTATEN	=	FRUSTRATIE
VISIE	+	URGENTIE	+	PLAN	+	MIDDELEN	+		=	NUTTELOOSHEID
VISIE	+	URGENTIE	+	PLAN	+	MIDDELEN	+	RESULTATEN	=	VERANDERING

Visie

Hoe het ideale gebied eruit? Een goed functioneren winkelgebied wil iedereen. Maar het is belangrijk te beginnen met een gedeelde visie (voorzien van doelen en beoogde resultaten).

Urgentie

De praktijk leert dat voor verandering er een noodzaak moet zijn. Als er een gedeeld gevoel van urgentie is, komt er veel energie vrij om 'ervoor te gaan'. Geef een ondernemer een reden om actief te zijn.

Plan

De verleiding is groot om direct de slag te gaan met de meest voor de hand liggende acties. Wat helpt is een plan maken, voor de korte en lange termijn. Wat krijgt voorrang, wat is haalbaar en betaalbaar en wie doet wat.

Middelen

Om de gewenste veranderingen te realiseren is naast geld (het BIZ-budget) ook de inzet van mensen nodig. Daarnaast kan de inzet van bepaalde instrumenten helpen bij de uitvoering.

Resultaten

Maak resultaten zichtbaar en vier je successen.

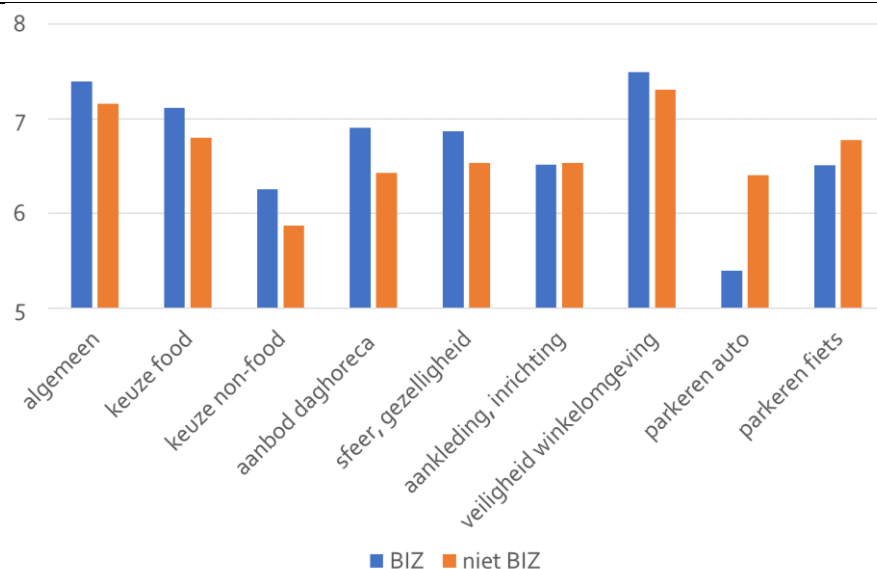
5.5 Waardering van BIZ-winkelgebieden

In het kader van het onderzoek zijn verschillende databronnen van de gemeente Amsterdam geraadpleegd. Het gaat hierbij om onderzoeken en data van de dienst Onderzoek Informatie en Statistiek (OIS) van de gemeente Amsterdam waarbij de analyse zich heeft beperkt tot die databronnen waarin winkelgebieden zijn onderscheiden. Voor zover mogelijk zijn deze winkelgebieden gekoppeld aan BIZ-gebieden¹² om vervolgens te kunnen beoordelen in hoeverre verschillen waarneembaar zijn in de prestaties en waardering van BIZ- en niet BIZ-gebieden. Hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat de steekproef van deze onderzoeken te beperkt is om hier harde conclusies aan te verbinden.

BIZ-gebieden iets beter gewaardeerd door consument

Uit de analyses blijkt dat consumenten BIZ-winkelgebieden gemiddeld iets beter waarderen dan niet BIZ-winkelgebieden. Uit onderstaande figuur blijkt dat het parkeren (van fiets en auto) het enige punt is waarop BIZ-winkelgebieden minder goed worden beoordeeld. Op basis van deze resultaten kan niet beoordeeld worden in hoeverre de gemiddeld iets hogere scores te danken zijn aan de activiteiten die vanuit de BIZ worden ondernomen. De indruk bestaat dat de scores vooral wat zeggen over het type winkelgebied waarin een BIZ vaak wordt opgericht. Dit lijken gebieden te zijn die over het algemeen al redelijk goed functioneren (zo blijkt ook dat de leegstand in BIZ-winkelgebieden relatief laag ligt) en waar een BIZ wordt opgericht om het gebied door te ontwikkelen. Daarnaast kan verondersteld worden dat in deze gebieden de organisatiegraad van ondernemers al wat beter is waardoor de oprichting van een BIZ meer voor de hand ligt.

Figuur 7: Beoordeling winkelgebieden consumenten (2016)

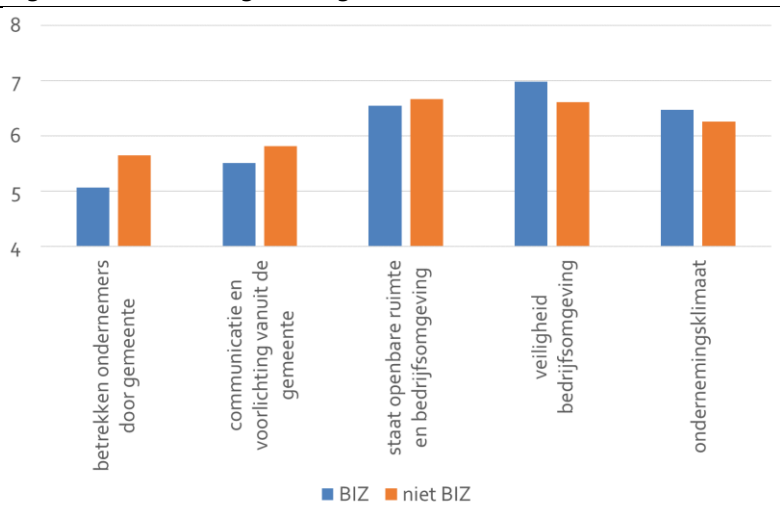
Bron: OIS

¹² De gebiedsafbakening van de winkelgebieden komt niet altijd overeen met de begrenzing van de BIZ-gebieden.

Ondernemersklimaat in BIZ-gebieden iets beter beoordeeld

Behalve naar de beoordeling van winkelgebieden door consumenten hebben we gekeken naar de beoordeling van de winkelgebieden door de ondernemers zelf. Daarbij valt op de ondernemers in BIZ-gebieden het contact met de gemeente minder goed beoordelen dan de ondernemers in niet BIZ-gebieden. Dit is opvallend aangezien een belangrijk effect van de BIZ is dat het gebied een beter aanspreekpunt wordt voor de gemeente en andere partijen (zie paragraaf 5.3). Wellicht dat in BIZ-gebieden de verwachtingen van ondernemers richting de gemeente groter zijn dan in niet BIZ-gebieden en dat ze daarmee ook scherper zijn op de prestaties van de gemeente in dit opzicht. Voor wat betreft de fysieke omgeving worden de BIZ-gebieden als veiliger ervaren en wordt het ondernemingsklimaat iets beter beoordeeld.

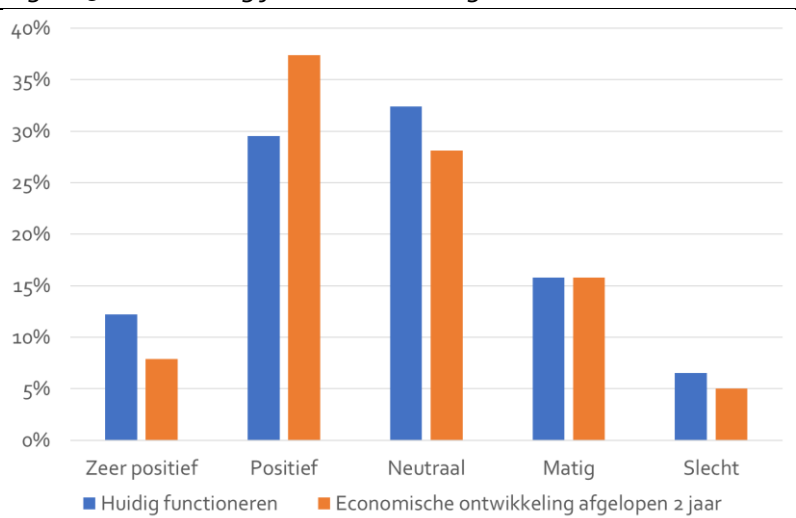
Figuur 8: Beoordeling winkelgebieden ondernemers (2017)

Bron: OIS Ondernemerspeiling 2017

Ten slotte is in de enquête gevraagd hoe men het huidig economisch functioneren van het winkelgebied beoordeelt en hoe zich dit de afgelopen twee jaar heeft ontwikkeld. Hieruit blijkt dat de meerderheid van de betrokkenen bij de BIZ-gebieden e.e.a. neutraal tot positief beoordeeld.

Figuur 9: Beoordeling functioneren BIZ-gebied

Bron: BIZ-enquête 2018

6. ROL GEMEENTE

De gemeente Amsterdam heeft binnen de BIZ diverse rollen (zie ook paragraaf 4.2). In de eerste plaats gaat het om een wettelijke rol om de BIZ formeel te regelen (6.1). De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij Economische Zaken en de Dienst Belastingen van de gemeente Amsterdam. Daarnaast heeft de gemeente een verantwoordelijkheid waar het gaat om de inhoudelijke staat en ontwikkeling van de gebieden en moeten de gebiedsteams ervoor zorgen dat ondernemers een aanspreekpunt hebben bij de gemeentelijke organisatie en dat relevante zaken worden gecommuniceerd en afgestemd (6.2). Voorliggend hoofdstuk geeft een uitgebreide beschrijving van deze rollen en laat zien op welke punten verbetering mogelijk zijn (6.3). De laatste paragraaf schetst een globaal beeld van de fte's die gemoeid zijn met de rol van de gemeente Amsterdam in de BIZ.

6.1 Procesondersteuning

De gemeente heeft de wettelijke taak de BIZ formeel te regelen. Dat gebeurt met het vaststellen van een *BIZ-verordening* door de gemeenteraad. Deze verordening treedt pas in werking als de ondernemers zich hiervoor tijdens een draagvlakmeting in voldoende meerderheid hebben uitgesproken. De gemeente organiseert deze *draagvlakmeting*. Is de BIZ eenmaal een feit dan zorgt de gemeente voor het *innen van het geld en het uitkeren van de BIZ-subsidie* aan de BIZ-vereniging. Ook heeft de gemeente de taak om er toezicht op te houden dat aan de *vereisten van de BIZ-wet* wordt voldaan. Zoals dat de statuten van de BIZ-organisatie voldoen aan de eisen van de wet en in hoeverre de activiteiten die de BIZ-organisatie wil gaan uitvoeren aansluiten op het begrip "activiteiten in de openbare ruimte en op het internet, die zijn gericht op het bevorderen van de leefbaarheid of de veiligheid in de bedrijveninvesteringszone of de ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van de bedrijveninvesteringszone" zoals de wet stelt. Ten slotte beoordeelt de gemeente de jaarlijkse subsidieaanvraag en verantwoording van de BIZ-vereniging.¹³

Het overzicht in bijlage III laat zien welke stappen er doorlopen moeten worden bij de oprichting van een BIZ (stap 1 t/m 4) en nadat de BIZ is vastgesteld (stap 5 en 6). Tevens wordt hierbij aangegeven welke gemeentelijke diensten en externe partijen een rol hebben bij de betreffende stap. In het vervolg van deze paragraaf zal de rol van de gemeentelijke diensten nadere worden toegelicht.

OPSTART EN BEGELEIDING

Economische Zaken heeft in de eerste plaats een procesverantwoordelijkheid bij de opstart en begeleiding van de BIZ'en. Zo organiseert Economische Zaken voorlichtingsbijeenkomsten, beoordeelt het de BIZ-plannen, organiseert het de draagvlakmeting en sluit het de uitvoeringsovereenkomsten met de BIZ'en. Alle relevante stukken en contacten worden zorgvuldig gedocumenteerd en vastgelegd. Voor de BIZ'en in Amsterdam is er een online Toolkit beschikbaar waarin alle relevante documenten voor de start van een BIZ beschikbaar zijn.

Voor wat betreft de draagvlakmeting is in het onderzoek een aantal opmerkingen geplaatst over het feit dat dat het stembiljet in een gemeentelijke envelop zit. Dit kan bij ondernemers weleens tot argwaan te leiden. Ontvangers hebben dan de indruk dat het "iets van de gemeente" is evenals op het

---

¹³ Bron: Hoe start je een BIZ? Gemeente Amsterdam.

moment dat ze de BIZ-aanslag (in een gemeentelijke envelop) ontvangen. Overigens blijkt uit een evaluatie van de BIZ'en in Rotterdam dat dit ook door Rotterdamse ondernemers als zodanig wordt ervaren.

BELASTINGEN

Vaststellen BIZ-gebied

Behalve Economische Zaken speelt de Dienst Belastingen gemeente Amsterdam een belangrijke rol in de BIZ-procedure. Belastingen is o.a. verantwoordelijk voor het vaststellen van het BIZ-gebied. De BIZ moet een logisch en aaneengesloten gebied zijn. Meestal geeft dit aanleiding tot discussie tussen de initiatiefnemers en de gemeente over de begrenzing. De definitieve kaart wordt opgenomen in de BIZ-verordening en bepaalt wie de heffing gaan betalen.

Basisadministratie

Vervolgens krijgen de BIZ'en in oprichting een eerste lijst met alle WOZ-objecten (voorzien van geheimhoudingsverklaring) waarna (in het geval van een gebruikers-BIZ) de nodige aanpassingen (bijvoorbeeld functiewijzigingen, het ontbreken van objecten etc.) terugkomen. Deze worden doorgegeven aan de verantwoordelijke medewerkers die e.e.a. verder onderzoeken en waar nodig wijzigen in de basisadministratie. Van de definitieve selectie van objecten ontvangt de gebruiker en/of eigenaar uiteindelijk een stembiljet voor de draagvlakmeting.

Uit het onderzoek blijkt dat er bij enkele BIZ-besturen verwarring bestaat is over de beschikbaarheid van objectgegevens en het feit dat de basisadministratie van de gemeente niet altijd 100% volledig of correct is. Bij de voorlichtingsbijeenkomst voor BIZ'en in oprichting is daarom altijd een vertegenwoordiger van de dienst Belastingen aanwezig om de werkwijze omtrent de gemeentelijke basisadministratie en de regelgeving omtrent het verstrekken van NAW-gegevens toe te lichten.

Belastingen verstrekt NAW-gegevens aan BIZ'en, gedurende de looptijd van de BIZ onder de volgende voorwaarden:

1. De gegevens die worden verstrekt betreffen enkel de NAW-gegevens van de bijdrageplichtigen op het moment van aanvraag. Er worden dus geen andere gegevens verstrekt (zoals bijvoorbeeld WOZ-waarden).
2. Een verzoek om een actueel overzicht van de NAW-gegevens van de op dat moment bij Belastingen bekende bijdrageplichtigen kan maximaal 1 maal per jaar worden gedaan.
3. De NAW-gegevens worden enkel verstrekt op verzoek van of namens een BIZ-vereniging.
4. De gegevens worden verstrekt onder geheimhouding. Dat wil zeggen dat ze enkel ten behoeve van de BIZ-vereniging worden verstrekt en niet buiten dat kader gebruikt mogen worden. Er dient voorafgaand aan de verstrekking een geheimhoudingsformulier te worden ondertekend.

Bron: Dienst Belastingen gemeente Amsterdam

Heffing

In de BIZ betaalt iedere gebruiker (en/of eigenaar) van een "niet-woning" jaarlijks een heffing. Van degenen die worden aangeslagen wordt verwacht dat zij profijt hebben van de BIZ. Die heffing kan een vast bedrag zijn dat voor iedereen gelijk is. Een andere mogelijkheid is dat er verschillende

bedragen worden gehanteerd. Die bedragen verschillen dan per WOZ-waardeklasse van de “niet-woning”. Amsterdam deelde tot nu toe de WOZ-waarden in tien verschillende waardeklassen in. Per waardeklasse kan een ander bedrag voor de BIZ-heffing worden vastgesteld. Grondslag voor het bepalen van de bijdrageplichtigen is altijd de WOZ-administratie van de gemeente. Met het nieuwe belastingsysteem kunnen vanaf volgend jaar de waardeklassen naar eigen inzicht worden ingedeeld. Bovendien bestaat vanaf 2019 de mogelijkheid om de BIZ-heffing als percentage van de WOZ-waarde vast te stellen. Dit is met name relevant voor werklocaties met panden waarvan de WOZ-waarde (ver) boven de hoogste klasse reikt.

Systematiek

De praktijk leert dat de BIZ-systematiek lastig toepasbaar is op terreinen met panden met veel verschillende en wisselende gebruikers/huurders (zoals bedrijfsverzamelgebouwen). Dit speelde onder andere bij het Rieker Business Park. Hierdoor kan het BIZ-budget van jaar tot jaar wisselen. Bovendien heeft een wijziging in huurprijzen vaak een wijziging in pandwaarde tot gevolg wat vervolgens ook gevolgen heeft voor de BIZ-budget. Wij hebben de indruk dat deze problematiek ook speelt in andere gemeenten. Zo troffen wij in een notitie van de Kamer van Koophandel t.a.v. de BIZ Waarderpolder in Haarlem een aanbeveling aan om de VVE van een bedrijfsverzamelgebouw één stem te laten uitbrengen namens alle gebruikers. Daarnaast troffen wij in een factsheet over een BIZ in Vianen een opmerking aan over een bedrijfsverzamelgebouw dat was uitgezonderd in het vastgestelde BIZ-gebied. Wellicht is het zinvol om nader uit te zoeken welke ruimte de BIZ-wet biedt voor mogelijke oplossingen en welke praktijkvoorbeelden van vergelijkbare situaties en mogelijke oplossingen er elders in Nederland te vinden zijn.

TIJDLIJNEN

Bijlage III geeft de tijdlijnen bij de voorbereiding van een BIZ. Al met al kost het ongeveer een jaar om een BIZ voor te bereiden. In Amsterdam zijn enkele negatieve signalen over het feit dat de draagvlakmeting pas in het eerste kwartaal plaatsvindt en BIZ'en in voorbereiding pas in april weten of de BIZ (met terugwerkende kracht) per 1 januari in werking is getreden. Deze BIZ-gebieden koesteren de wens dat de draagvlakmeting naar voren wordt gehaald waarmee voor 1 januari uitsluitel kan worden gegeven over de inwerkingtreding van de BIZ. Daarnaast zou men graag eerder in het jaar de subsidie (van de BIZ maar ook van andere subsidieregelingen) tegemoetzien. Sommige BIZ'en ondervangen dit door jaarlijks een reserve van het BIZ-budget aan te houden ter financiering van de kosten van de BIZ in de eerste maanden van de nieuwe termijn.

Voor wat betreft de tijdlijnen heeft een aantal (goedlopende) BIZ'en aangegeven een langere looptijd dan vijf jaar (wettelijk maximum) wenselijk te achten. De voorbereiding van een volgende termijn kost veel tijd. Een langere looptijd of wellicht een snellere procedure zou volgens deze BIZ'en soelaas kunnen bieden.

6.2 Inhoudelijke ondersteuning (gebiedsverbetering)

GEBIEDSGERICHT WERKEN

Per 1 januari 2016 heeft de gemeente Amsterdam het gebiedsgericht werken ingevoerd. Vanuit deze werkwijze gaat de gemeente op zoek naar meer samenwerking met bewoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. Samen wordt gezocht naar antwoord op de vragen: wat vinden

we belangrijk in een gebied? Welke ideeën en initiatieven zijn er? Maar ook: welke regels staan nu nog in de weg? Om dit zo goed mogelijk te kunnen doen, is de stad opgedeeld in 22 gebieden.

Voor ieder gebied formuleert de gemeente eens in de vier jaar haar ambities in een gebiedsagenda. Hierin staat wat de gemeente wil bereiken en welke onderwerpen prioriteit hebben. Per doel geeft de gebiedsagenda antwoord op de vragen: Welke concrete resultaten leveren we op? Wie levert welke prestatie? De gemeente geeft aan dat er veel partijen bij de gebiedsagenda zijn betrokken (het bestuur van de stad, de gemeentelijke organisatie, corporaties, actieve bewoners, zorginstellingen en andere partijen) en dat – door samen deze agenda vast te stellen – al deze partijen beloven hun steentje bij te dragen. Vervolgens wordt in gebiedsplannen aangegeven hoe de uitvoering precies vorm krijgt: met welke maatregelen, activiteiten en projecten. De gemeente geeft aan dat bij dit gebiedsgericht werken altijd meerdere spelers aan zet zijn: bewoners, ondernemers, (lokale) partners, maatschappelijke organisaties en de gemeente.

AMSTERDAMS ONDERNEMERS PROGRAMMA 2015 – 2018

Om de gebiedsplannen zo goed mogelijk uit te kunnen voeren zet de gemeente Amsterdam in het Amsterdams Ondernemers Programma (AOP) 2015 - 2018 'Ruimte voor ondernemers' in op het optimaliseren van beleid, plannen en ondersteunende instrumenten. In het AOP staan concrete acties en doelstellingen om ondernemerschap te stimuleren en een gunstig klimaat te creëren voor het ontstaan, aantrekken en groeien van ondernemingen. De gemeente en het georganiseerde bedrijfsleven werken hierin samen en leveren lokaal maatwerk. Ten aanzien van de BIZ geeft de gemeente in het AOP aan dat ze graag goed georganiseerde ondernemers in winkelstraten, horeca-uitgaansgebieden, op bedrijventerreinen en kantorenlocaties wil. Het aantal bedrijveninvesteringszones is hiervan voor de gemeente Amsterdam een indicatie.

Afstemming gemeentelijke- en BIZ-plannen

Met het AOP (en naar verwachting de daarop volgende programma's) zet de gemeente vooral in op het stimuleren van de oprichting van een BIZ en de samenwerking en kennisdeling tussen BIZ'en. In het stimuleren van de oprichting van een BIZ lijkt de gemeente geslaagd. Dit heeft ertoe geleid dat de gemeente Amsterdam in deze gebieden een duidelijk aanspreekpunt heeft wat samenwerking tussen gemeente en BIZ-verenigingen mogelijk maakt. De vraag is in hoeverre deze mogelijkheid ook voldoende wordt benut om inhoudelijke verbeteringen in het gebied te realiseren. In het AOP kondigt de gemeente aan om structureel met BIZ-gebieden te overleggen en BIZ-verenigingen te betrekken bij op het opstellen van de gebiedsplannen (punt 5 uit het AOP). Uit een beschouwing van de gebiedsplannen en de interviews ontstaat de indruk dat dit in de praktijk nauwelijks gebeurt. In de meeste gebiedsplannen van gebieden waarin een of meerdere BIZ'en actief zijn wordt geen melding gemaakt van de doelen of activiteiten van de BIZ noch van de bijdrage die de BIZ heeft geleverd aan het gebiedsplan. De enige stadsdeelorganisatie die in gebiedsplannen wel nadrukkelijk aandacht besteed aan de BIZ'en is het Centrum (zowel Oost als West). Daarnaast wordt in het gebiedsplan van Oud-Zuid aandacht besteed aan activiteiten en wensen van BIZ-verenigingen. In alle andere gebiedsplannen is dat niet het geval.

SUBSIDIEREGELINGEN

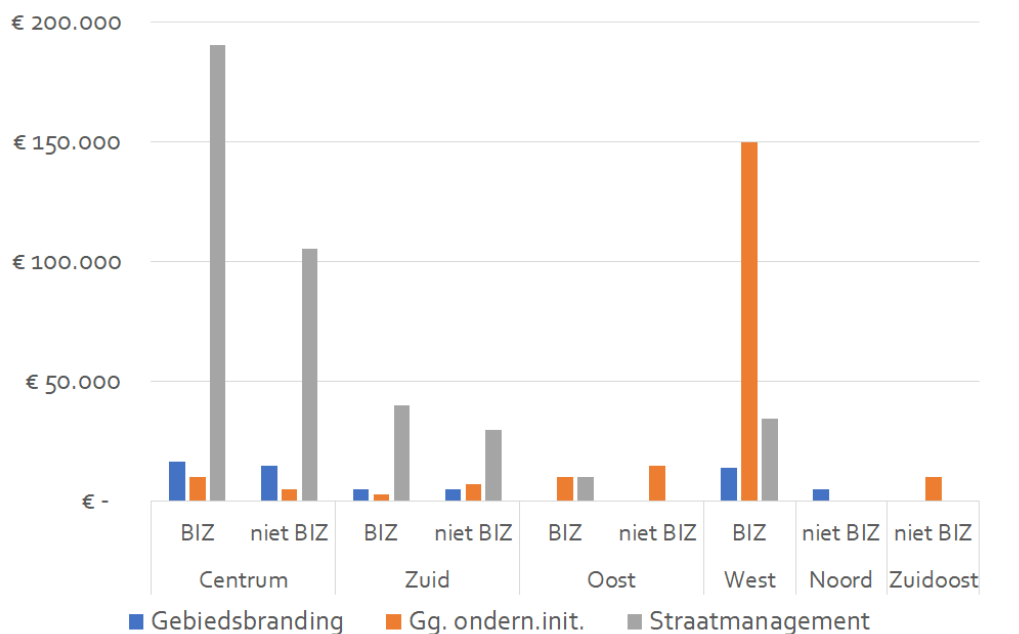
Om bij te dragen aan de activiteiten volgend uit de gebiedsplannen heeft de gemeente Amsterdam twee subsidieregelingen vastgesteld voor gebiedsgerichte activiteiten van

ondernemerscollectieven. De subsidieregelingen zijn een uitwerking van twee actiepunten uit het Amsterdams Ondernemers Programma 2015-2018 te weten "Inzet winkelstraat- en centrummanagement" (paragraaf 3.2) en "Subsidies voor ondernemers en het winkelgebied" (paragraaf 3.7).

- 1) De eerste regeling is de subsidieregeling 'Opzetten ondernemersverenigingen en gebiedsbranding'. Deze regeling ondersteunt het oprichten van een ondernemersvereniging, het oprichten van een bedrijveninvesteringszone en het stimuleren van gebiedsbranding.
- 2) De tweede regeling is de subsidieregeling 'Economische stimulering binnen het gebiedsgerichte werken'. Deze regeling ondersteunt maatregelen ter verbetering van de fysieke structuur, gebiedsgebonden ondernemersinitiatieven en straatmanagement.

De uitvoering van de eerste regeling ligt bij Economische Zaken en de uitvoering van de tweede regeling bij de stadsdeelorganisaties. Onderstaande figuur laat zien in welke mate de BIZ'en in Amsterdam in 2017 van de voor hen relevante regelingen gebruik hebben gemaakt. Ter vergelijking laat de figuur ook zien in hoever niet BIZ-verenigingen van de regeling gebruik hebben gemaakt. In totaal is in 2017 70% van het subsidiebudget naar BIZ-verenigingen gegaan.

Figuur 10: Gebruik subsidieregelingen gebiedsgerichte activiteiten van ondernemerscollectieven (door BIZ-en niet BIZ-verenigingen in 2017)¹⁴

Bron: Subsidieregister, bewerking AnalyZus.

Behalve deze (economische) regelingen kunnen BIZ'en gebruik maken van een aantal andere subsidieregelingen zoals Gebiedsgebonden Kunst en cultuuractiviteiten (Centrum) en de regeling Groen in de buurt en Stadslandbouw (Oost en Centrum).

In de loop van 2018 worden de subsidieregelingen geëvalueerd. In het voorliggend onderzoek zijn al enkele signalen over de regelingen aan de orde gekomen. Daarbij gaat het o.a. om:

¹⁴ Zuid excl. (tijdelijke) vergoeding straatmanagement in gebied Noord-Zuidlijn.

- Het moment van subsidie-uitkering waarbij men de voorkeur heeft voor het begin van het jaar;
- Een subsidieaanvraag brengt veel administratieve verplichtingen met zich mee. Voor een BIZ-bestuur is dit lastig;
- Weerstand tegen e-herkenning (BIZ-besturen hebben de indruk dat dit complex is en begrijpen niet waarom dit nodig is);
- Het beschikbare budget voor straatmanagement kan per stadsdeelorganisatie en gebied verschillen;
- In sommige gebieden is behoefte aan maatwerk of meer specifieke (gebiedsgerichte) subsidie-mogelijkheden;
- Overwegingen t.a.v. de behoefte aan subsidie bij kleine, moeizame gebieden versus het beschikbaar stellen van subsidie voor de doorontwikkeling van succesvolle gebieden.

KENNISDELING

Daarnaast is Economische Zaken verantwoordelijk voor kennisdeling tussen BIZ'en en het stimuleren van samenwerking. Hoewel dit geen formele (wettelijk vastgelegde) rol is voor de gemeente, acht de gemeente Amsterdam deze gemeentelijke rol wel van belang. In dit kader worden bijvoorbeeld informatieve bijeenkomsten georganiseerd ter ondersteuning van BIZ-besturen. Vanuit deze rol hoopt de gemeente een bijdrage te kunnen leveren aan de organisatie van de BIZ'en (samenwerking, bestuur) en aan de gebiedsontwikkeling binnen de BIZ.

BEHEER OPENBARE RUIMTE

Ten slotte heeft de gemeente een rol in het beheer van de openbare ruimte in de BIZ. Hierover worden afspraken gemaakt in de uitvoeringsovereenkomst van de BIZ. Hierin wordt in de meeste gevallen aangegeven dat de gemeente gedurende de looptijd van de BIZ het onderhoudsniveau van de openbare ruimte op een voldoende peil zal houden. Dit wordt gemonitord via de systematiek die door CROW is ontwikkeld. De minimale niveaus (voor onderhoud van groen, verharding, straatmeubilair, onkruid en zwerfvuil) zijn vastgesteld op niveau B (voldoende) conform wat de wetgeving hierover aangeeft.

In sommige BIZ-gebieden worden gebiedsspecifieke afspraken gemaakt over het beheer van de openbare ruimte. Het gaat dan om zogenaamde prioriteitsgebieden met een hoge vervuilingdruk. Hierin worden specifieke afspraken gemaakt over het vegen van de straat en het legen van vuilnisbakken. Daarbij wordt de kwaliteit van de openbare ruimte uitgedrukt in de schoonheidsgraden. Het adviescijfer geeft aan wat mogelijk zou moeten zijn in dit gebied. Het adviescijfer voor veegschoon heeft een minimum en een maximum adviescijfer, voormeting en nameting.

Hoewel het beheer van de openbare ruimte (stadsbeheer) de enige gemeentelijke dienst is die specifiek wordt benoemd in de uitvoeringsovereenkomst, hebben BIZ-gebieden met meer gemeentelijke diensten te maken die van invloed zijn op de fysieke situatie in het gebied. Denk daarbij aan handhaving en toezicht en mobiliteit. In enkele interviews is aangegeven dat de gemeente met haar activiteiten in het gebied een BIZ kan maken of breken. Op het moment dat bijvoorbeeld afval en reiniging, handhaving of werkzaamheden in het gebied niet naar wens verlopen, hebben ondernemers de neiging zich tegen de BIZ te keren (ondanks het feit dat de BIZ hiervoor niet verantwoordelijk is).

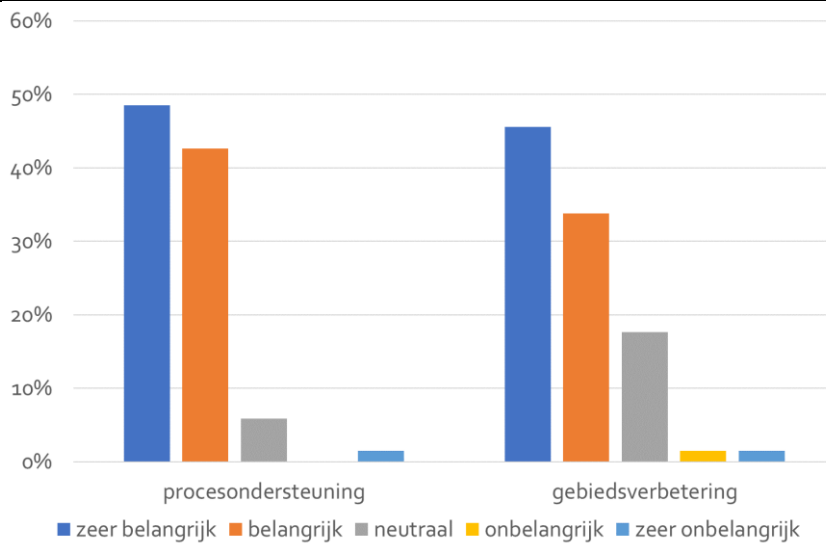
6.3 Belang en oordeel rol gemeente

Tevredenheid over procesrol gemeente

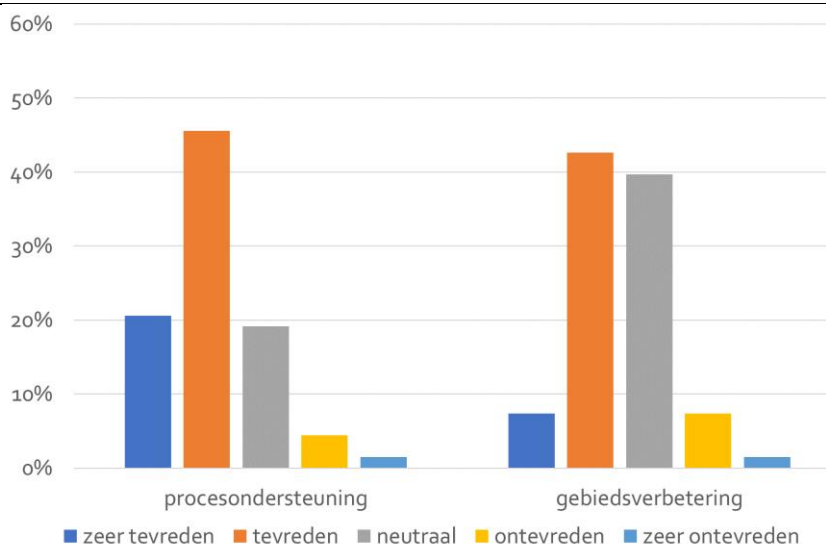
In de enquête hebben we gevraagd hoe belangrijk men de rol van de gemeente Amsterdam vindt zowel bij de ondersteuning van de BIZ in start en ontwikkeling (proces) als bij het bereiken van de gewenste verbeteringen in het BIZ-gebied (inhoud). Aan beide rollen wordt door de respondenten een redelijk groot belang toegekend. Over de procesrol van de gemeente is men over het algemeen tevreden. Het is met name de invulling van de inhoudelijke rol van de gemeente (bij het bereiken van de gewenste verbeteringen in het gebied) die enigszins te wensen overlaat. De volgende alinea gaat in op de mogelijkheden die de respondenten zien voor verbetering.

Figuur 11a: Belang van rol gemeente in BIZ

Bron: BIZ-enquête 2018

Figuur 11b: Tevredenheid over rol gemeente in BIZ

Bron: BIZ-enquête 2018

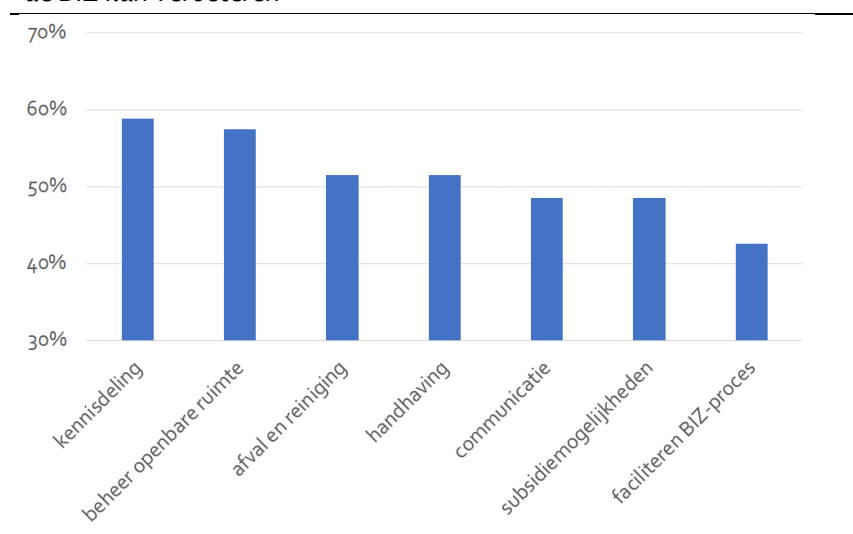
Behoeftte aan kennisdeling

In de enquête is gevraagd op welk punten de gemeente haar ondersteunende rol in de BIZ kan verbeteren. Onderstaande grafiek laat zien dat wat betreft de respondenten de prioriteit zou moeten

liggen bij meer kennisdeling. Hierbij is men vooral op zoek naar inspiratie uit andere BIZ-gebieden. In paragraaf 5.4 is reeds aangegeven dat er bij BIZ'en veel behoefte is aan een centraal (digitaal) platform dat best practices en succesvolle tools voor de BIZ bundelt en deelt.

Daarnaast kan de gemeente haar ondersteunende rol verbeteren met het beheer van de openbare ruimte. Ook in de interviews kwam naar voren dat BIZ'en niet altijd even blij zijn met de activiteiten die de gemeente in het gebied onderneemt. Denk daarbij aan werkzaamheden die ten koste gaan van bereikbaarheid van het gebied, onpraktische tijden waarop het afval wordt opgehaald en de soms belemmerende regelgeving en handhaving in het gebied.

Figuur 12: Terreinen waarop de gemeente haar ondersteunende rol in de BIZ kan verbeteren

Bron: BIZ-enquête 2018

6.4 Uitvoeringskosten BIZ-regeling

Onderstaande tabel geeft een indicatief beeld van de fte's die in 2017 door de gemeente Amsterdam zijn ingezet ten behoeve van de wettelijke taken die zij heeft bij de uitvoering van de BIZ-regeling. Deze informatie is verzameld op basis van interviews en eerder gemaakte berekeningen.

Wie	fte/uren (schatting) per jaar
Economische Zaken	1,4 fte (2.350 uur)
Subsidiebureau	Ca. 0,5 fte ¹⁵ (850 uur)
Belastingen	Ca. 0,5 fte (930 uur)

Het grootste deel van deze taken en fte's ligt bij Economische Zaken. Behalve de personeelskosten die de BIZ-regeling met zich meebrengt, moet de gemeente Amsterdam jaarlijks rekening houden met kosten die voortkomen uit niet geïnde BIZ-bijdrages. Naar schatting bedraagt dit oninbaarheidspercentage ongeveer 5% van het totale BIZ-budget. Op een totaal BIZ-budget van circa € 2,6 miljoen komt neer om een inkomstendering van circa € 260.000.

¹⁵ Totale inzet t.b.v. subsidies voor BIZ-gebieden

Ter compensatie van de kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de BIZ-regeling brengt de gemeente 2,5% perceptiekosten op het BIZ-budget in rekening.

De opbrengsten van de BIZ voor de gemeente Amsterdam kunnen niet in harde cijfers worden uitgedrukt. Het onderzoek heeft echter wel zichtbaar gemaakt dat de BIZ in positieve zin bijdraagt aan het ondernemingsklimaat in de stad. Niet alleen de ondernemers zelf maar ook de gemeente is gebaat bij aantrekkelijke, schone en veilige winkelgebieden (waaraan de BIZ'en met hun investeringen bijdragen) en effectieve communicatie met ondernemerscollectieven (die de BIZ mogelijk maakt).

7. INSPIRATIE UIT ANDERE STEDEN

Dit hoofdstuk maakt een vergelijking tussen de BIZ'en in Amsterdam en de ondernemerscollectieven in de andere vier grote gemeenten in ons land (paragraaf 10.1). Daarnaast kijken we naar de ervaringen van BIZ'en (BID's) in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk (paragraaf 10.2). Deze ervaringen kunnen wellicht inspiratie bieden voor het optimaliseren van het functioneren en het effect van de BIZ'en in Amsterdam.

7.1 Ondernemerscollectieven in Rotterdam, Den Haag, Eindhoven en Utrecht

Ook in Rotterdam en Den Haag zijn diverse BIZ'en actief. In Eindhoven bevindt zich in de binnenstad de grootste BIZ van Nederland. In Utrecht wordt niet gewerkt met de BIZ maar is een Ondernemersfonds van kracht. Onderstaande tabel vergelijkt de BIZ'en in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag en Eindhoven op een aantal kenmerken. In het vervolg van deze paragraaf worden de overeenkomsten en verschillen nader toegelicht.

Tabel 3: Vergelijking kenmerken BIZ in vier grote steden

	Amsterdam	Rotterdam	Den Haag	Eindhoven
Aantal BIZ'en (2017)	49 ¹⁶	12	20	1
Type BIZ	Vnl. winkelstraten, 1 bedrijventerrein	Vnl. winkelstraten, 2 bedrijventerreinen	Vnl. winkelstraten, 1 bedrijventerrein	1 BIZ voor de hele binnenstad
Totaal jaarbudget	€ 2,6 miljoen	€ 500.000	€ 1,1 miljoen	€ 750.000
Gem. jaarbudget per BIZ	€ 50.000	€ 40.000	€ 60.000	€ 750.000
Tegemoetkoming opstartfase	Opstartsubsidie van €5.000,-	Kwartiermaker	Kwartiermaker	Samenwerking gemeente, extern adviseur en ondernemersvereniging
Budgetverdeling (3 grootste categorieën)	1. Marketing, PR en promotie (22%) 2. Evenementen (21%) 3. Winkelstraatmanagement (12%)	Niet bekend	1. Marketing, PR en evenementen (37%) 2. Uitstraling en attractiviteit (21%) 3. Organisatie, interne communicatie en samenwerking (11%) ¹⁷	Niet bekend

¹⁶ Gegevens 1 januari 2017, met ingang van 1 januari 2018 is dit aantal 62.

¹⁷ Bron: presentatie Bedrijven Investeringszones in Den Haag, 11 januari 2017.

Budget

Het gemiddelde budget van Amsterdamse BIZ'en verschilt weinig van de BIZ'en in de andere grote Nederlandse gemeenten. De grootste BIZ van Nederland (in Eindhoven) heeft een budget van €750.000 voor alle ondernemers en vastgoedeigenaren in het centrum. Dit maakt het mogelijk integraal te investeren in de hele binnenstad en een hoger ambitieniveau voor de BIZ realiseren. Vanwege de omvang is deze BIZ een belangrijke stakeholder in het centrum. De BIZ Eindhoven wordt dan ook actief betrokken bij gemeentelijke gebiedsontwikkelingen in de binnenstad.

Gebiedsomvang

De wenselijke omvang van een BIZ-gebied wordt sterk bepaald door de mate waarin de ondernemers zich betrokken voelen bij het gebied. Zoals vermeld in paragraaf 5.4, 'eindigt' in Amsterdam dit gebied al snel bij het einde van de straat terwijl dit gevoel in een stad als Eindhoven veel minder speelt. Een belangrijke reden hiervoor is dat Amsterdam veel winkelstraten kent die historisch gegroeid zijn en getypeerd worden door hun eigen identiteit en verzorgingsfunctie. De binnenstad van Eindhoven is als één entiteit ontstaan tijdens de periode van industrialisatie en als zodanig doorontwikkeld. Hiermee vormt dit stadscentrum (in tegenstelling tot de binnenstad van Amsterdam) meer één samenhangend geheel wat het vormen van één BIZ vereenvoudigt. Na Eindhoven is nu ook in Rotterdam (waar de binnenstad eveneens gekenmerkt wordt door een meer uniforme winkelstructuur dan in Amsterdam) belangstelling voor het oprichten van een BIZ voor de hele binnenstad.

Een andere reden voor het grote aantal (kleine) BIZ'en in Amsterdam is het feit dat Amsterdam een drukke stad is en reeds veel publiek trekt. Hierdoor ervaart men minder de noodzaak om samen met andere straten te investeren in het gebied. BIZ'en zijn juist eerder geneigd om zich hierin individueel te profileren en te zoeken naar hun eigen identiteit en functie binnen deze stedelijke detailhandelsstructuur. Wel zien we steeds meer BIZ'en in Amsterdam op bepaalde thema's met elkaar samenwerken (zie paragraaf 5.4).

Activiteiten

De activiteiten die de Amsterdamse BIZ'en ondernemen liggen redelijk in lijn met die van BIZ'en in de andere grote steden. Wel valt op dat Amsterdamse BIZ'en sterker inzetten op realiseren van een schoon winkelgebied. Dit kan verklaard worden vanuit de grote drukte (o.a. door toeristen) in Amsterdam die de urgentie van aandacht voor dit thema vergroot.

ROL VAN DE GEMEENTE

Ondersteuning

De gemeente Amsterdam faciliteert het oprichten van nieuwe BIZ'en door het beschikbaar stellen van een opstartsubsidie van €5.000. Hiervoor kan het gebied een externe BIZ-begeleider inhuren. Dit in tegenstelling tot Rotterdam en Den Haag waar de gemeente een kwartiermaker beschikbaar stelt die de oprichting van de BIZ begeleid. Het voordeel van de kwartiermaker is dat een ervaren BIZ-begeleider aangeboden wordt en de gemeente meer invloed heeft op de opstartfase van de BIZ. Een ander voordeel is dat de achtergrond van de kwartiermaker kan worden afgestemd op de culturele identiteit van het betreffende BIZ-gebied. Amsterdam heeft er juist voor gekozen om de keuze

voor een BIZ-begeleider (evenals voor de straatmanager) aan het gebied zelf over te laten die hiervoor een (commerciële) marktpartij kunnen inhuren.

In Amsterdam was in 2017 2,5 fte (bij EZ, subsidiebureau en belastingen) beschikbaar om de BIZ'en administratief en organisatorisch te begeleiden en ondersteunen. In Den Haag is hiervoor de stichting Haags Retailpunt opgericht waar vier medewerkers met verschillende achtergronden (ondernemerschap, marketing, straatmanagement) werkzaam zijn. Zij vormen het aanspreekpunt voor de Haagse winkeliersverenigingen, begeleiden en informeren de BIZ'en en vormen de schakel tussen de gemeente en de BIZ'en. In Rotterdam en Eindhoven is één ambtenaar beschikbaar voor de uitvoering van de gemeentelijke taken binnen de BIZ.

Stimuleren van BIZ

Evenals Amsterdam zetten de andere gemeenten zich actief in om de BIZ te stimuleren. De gemeente Rotterdam was hiermee in eerste instantie terughoudend maar heeft nu het systeem van kwartiermakers overgenomen. De gemeente hoopt dat hiermee de komende jaren meer BIZ'en worden opgericht. Het is belangrijk dat de gemeentelijke rol in het stimuleren van de BIZ zich beperkt tot informatievoorziening. Op het moment dat de gemeente hier te actief op inzet kan dit juist tot weerstand leiden bij ondernemers. Daarnaast bestaat het risico dat als de gemeente of een externe adviseur een te grote rol heeft in de oprichting van de BIZ, de ondernemers te weinig 'eigenaar' worden gemaakt wat ten koste kan gaan van het uiteindelijke draagvlak voor de BIZ (zie ook paragraaf 2.3).

Tijdlijnen

In Amsterdam geven ondernemers aan dat de opstartfase van de BIZ vrij lang duurt. In Rotterdam is om deze reden besloten het traject in te korten. Voorheen werd de draagvlakmeting in het voorjaar gehouden, driekwart jaar voordat de BIZ daadwerkelijk van start kon gaan. Na een evaluatie heeft de gemeente Rotterdam besloten de draagvlakmeting in het najaar te houden zodat BIZ'en die zich in het voorjaar aanmelden enkele maanden later de draagvlakmeting kunnen houden en direct daarna (per 1 januari) van start kunnen gaan.

ONDERNEMERSFONDS

In Utrecht is gekozen om niet met de BIZ te werken maar met een Ondernemersfonds. Daarbij worden de OZB-tarieven voor alle niet-woningen in de gemeente verhoogd met een opslag. De gemeente Utrecht is verdeeld in 73 gebieden en elk gebied kan de daar aanwezige ondernemers- of winkeliersvereniging aanspraak maken op zijn eigen deel van het fonds. Dit verlaagt de drempel om gezamenlijk te investeren in het gebied omdat er geen BIZ-oprichtingsprocedure aan vooraf gaat.

Een belangrijk verschil met de BIZ is dat er geen plan opgesteld hoeft te worden om aanspraak te maken op het budget is. Het fonds kan namelijk ook worden gebruikt om een eenmalige activiteiten of evenementen te organiseren. Hiermee bestaat het risico dat het budget alleen voor ad hoc uitgaven wordt aangewend en niet voor strategische (lange termijn) investeringen in het gebied.

Daarnaast wordt de BIZ altijd ingesteld voor een afgebakend gebied terwijl een ondernemersfonds altijd voor de hele gemeente van kracht is. De BIZ is dus een gebiedsgerichte benadering die ingezet kan worden afhankelijk van de specifieke situatie en behoefte van individuele gebieden.

7.2 BIZ'en in het buitenland

De BIZ bestaat pas sinds 2009 in Nederland maar er zijn landen waar al langer met het model wordt gewerkt. De eerste Business Improvement Area (BIA) ontstond in 1969 in Toronto, waarna het in 1975 overwaarde naar de Verenigde Staten. In het Verenigd Koninkrijk werden de Business Improvement Districts (BID's) in 2004 bij wet mogelijk gemaakt.

De volgende landen kennen inmiddels een BID-wet: Australië, Nieuw-Zeeland, Zuid-Afrika, Jamaica, Servië, Albanië, Duitsland, Ierland, Canada, de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk. In voorliggende paragraaf zal de Nederlandse BIZ met de volgende twee BID-modellen vergeleken worden:

- De Verenigde Staten: dit land heeft een lange traditie van BID's. De VS telt het grootste aantal BID's ter wereld en die met de grootste omvang.
- Het Verenigd Koninkrijk: bij de vormgeving van het Nederlandse BIZ-model is het Britse model als uitgangspunt genomen.

Tabel 4: Vergelijking BIZ met BID in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk

	Verenigde Staten	Verenigd Koninkrijk	Nederland
Deelnemers	Eigenaren	Gebruikers ¹⁸	Gebruikers en eigenaren
Eerste BIZ/BID	New Orleans, 1975	Londen, 2005	8 experimentgebieden in 2009
Aantal BIZ/BID	Ca. 1.000 - 1.200	270 (2017)	Ca. 220 ¹⁹
Stad met meeste BIZ/BID	New York City, 75 (2017)	Londen, 50 (2016)	Amsterdam, 62 (2018)
Maximale looptijd	Meestal 5 - 10 jaar	5 jaar	5 jaar
Bijdrageplichtigen (gemiddeld per BIZ)	Onbekend	300-600	50-200
Heffing (gemiddeld per deelnemer)	Onbekend	1-1,5% van de huurwaarde	€ 150-€ 400 per jaar
Minimaal aantal deelnemers	10 panden	Geen wettelijk minimum	Geen wettelijk minimum. Gemeente bepaalt

¹⁸ M.u.v. Schotland

¹⁹ Aantal actieve BIZ-verenigingen en -stichtingen conform Handelsregister Kamer van Koophandel (2018).

Activiteiten

De activiteiten van de BID's worden in de Verenigde Staten breder ingezet dan bij de Nederlandse BIZ. In de Nederlandse wet staat omschreven dat de activiteiten van de BIZ nooit een vervanging van overheidstaken mogen zijn terwijl dit bij de Amerikaanse BID's wel gebruikelijk is. Om dit mogelijk te maken, hebben de Amerikaanse BID's veel hogere budgetten dan in Nederland. In Amsterdam zijn BIZ'en met een budget van boven de €200.000 een uitzondering, terwijl in de VS BID's met een budget onder de \$300.000 als 'poor' worden omschreven. Voor dit verschil zijn twee belangrijke verklaringen:

- In de VS staan veel binnensteden voor grotere uitdagingen dan Nederlandse steden. Stedelijke activiteiten hebben zich daar in grote mate verplaatst van de binnensteden naar sub-urbane wijken met grote winkelcentra buiten de stad.
- Het belastingsysteem in de VS is anders opgezet dan in Nederland: de tarieven zijn een stuk lager, maar tegelijkertijd wordt er meer van de ondernemer en burger zelf gevraagd.

Looptijd

In Nederland en het Verenigd Koninkrijk is de maximale looptijd van de BIZ vijf jaar. In de VS kent elke staat zijn eigen wetgeving omtrent de maximale looptijd (die kan variëren van 1 tot 25 jaar). Bovendien kiezen sommige staten ervoor de maximale looptijd te bepalen aan de hand van het type BIZ. In Amsterdam lopen de meningen over de gewenste termijn uiteen: sommige ondernemers geven aan dat de looptijd van 5 jaar goed is, anderen zouden juist liever een langere looptijd zien. Een langere looptijd zou de administratieve druk verminderen doordat niet iedere vijf jaar de hele voorbereidingsprocedure doorlopen hoeft te worden. Het is echter wel van belang dat BIZ'en periodiek een nieuw BIZ-plan opstellen zodat ze hiermee kunnen anticiperen op actuele ontwikkelingen.

Effect

In de UK en de VS bestaat kritiek op de negatieve effecten die BID's veroorzaken. BID's zijn succesvol in het verminderen van de criminaliteit maar door het waterbedeffect verplaatst de criminaliteit zich naar andere wijken. Ook zorgt de BID voor een hogere vastgoedwaarde wat (met het oog op huurprijzen) nadelig kan uitwerken voor lokale bewoners en kleine ondernemers. Voor zover bekend is van dergelijke effecten in Nederland geen sprake.

8. NAAR EEN DUURZAME EN EFFECTIEVE SAMENWERKING (AANBEVELINGEN)

In voorliggend rapport zijn de resultaten beschreven van het onderzoek naar het functioneren van de BIZ'en in Amsterdam. Hoewel de BIZ'en een positief effect hebben op de betreffende gebieden in Amsterdam, is het goed om te kijken welke mogelijkheden en kansen er zijn om de BIZ'en te versterken en hun effect te vergroten. Hiervoor worden in dit hoofdstuk aanbevelingen gedaan. De aanbevelingen zijn deels gericht op de rol van de gemeente Amsterdam in het BIZ-proces waarin zij een aantal wettelijke taken heeft. De meeste aanbevelingen zijn echter gericht op de mogelijkheden om in inhoudelijke zin (met het oog op gebiedsverbetering) bij te dragen aan het functioneren van de BIZ'en in Amsterdam. Hoewel de gemeente ook hierin een verantwoordelijkheid heeft (denk aan het beheer van de openbare ruimte) is de uitvoering van de BIZ en de resultaten die hiermee worden bereikt in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de ondernemers. Daar waar kansen liggen voor de BIZ'en zelf zullen wij deze als zodanig benoemen. Aangezien de gemeente ook belang heeft bij goed functionerende ondernemerscollectieven en de investeringen die zij plegen in "het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of de economische ontwikkeling van het gebied", geven wij tevens aan wat de gemeente Amsterdam kan doen om de BIZ'en hierin te ondersteunen.

De aanbevelingen hebben betrekking op de voorbereiding van de BIZ (1) de uitvoering daarvan (2) en de organisatiestructuur van de BIZ (3). Voor elk van deze drie onderdelen zal in het vervolg van dit hoofdstuk worden toegelicht op welke punten verbeteringen mogelijk zijn ten einde in positieve zin bij te dragen aan het functioneren en het effect van de BIZ'en in Amsterdam.

Fase Aandachtspunten

1. Voorbereiding	Urgentie en ambitie ➤ <i>Waar willen we naartoe met het gebied?</i>
	Verantwoordelijkheid ➤ <i>Wie heeft welke verantwoordelijkheid in de realisatie daarvan?</i>
2. Uitvoering	Activiteiten ➤ <i>Betrekken en activeren van ondernemers</i> ➤ <i>Wederzijds begrip en vertrouwen tussen BIZ en gemeente</i>
	Resultaten ➤ <i>Monitoring van effecten</i>
3. Organisatie	Besturen van de BIZ ➤ <i>Transparante procedures</i> ➤ <i>Straatmanagement</i> ➤ <i>Communicatie en kennisdeling</i>

1. EEN GOED PLAN START MET EEN AMBITIE

---

1. Voorbereiding

Urgentie en ambitie

- *Waar willen we naartoe met het gebied?*

Verantwoordelijkheid

- *Wie heeft welke verantwoordelijkheid in de realisatie daarvan?*

Meer aandacht voor een visie, urgentie en doelen

BIZ-plannen hebben veelal het karakter van een actieplan of uitvoeringsprogramma waarbij vooral wordt ingegaan op wat de BIZ gaat doen en wat het gaat kosten. Zoals in het rapport geïllustreerd met het model van Knoster is er meer nodig om tot effectieve verandering te komen. De ontbrekende bouwstenen in de BIZ hebben vaak betrekking op de visie, urgentie en beoogde resultaten. Door in de voorbereidingsfase van de BIZ (meer) aandacht te besteden aan een gedeelde visie, de urgentie voor en het belang van ondernemers en (concrete) doelen die men met de BIZ beoogt te bereiken, zal het effect van de BIZ (zowel inhoudelijk als qua draagvlak en betrokkenheid) vergroten. De BIZ is immers geen doel op zich maar een instrument om een goed plan tot uitvoering te brengen. Uit een beschouwing van de Amsterdamse BIZ-plannen valt op dat de nadruk ligt op activiteiten en dat veel BIZ-plannen op elkaar lijken. Veel BIZ'en maken daarbij gebruik van het model BIZ-plan dat de gemeente Amsterdam hen aanreikt en neemt een deel van de teksten en voorbeeldactiviteiten hieruit over. Wat dat betreft zou het zinvol kunnen zijn om het model BIZ-plan prikkelder te maken zodat de BIZ wordt aangezet tot een eigen kritische beschouwing van het gebied en de wijze waarop de BIZ kan bijdragen aan de gestelde ambities. De gemeente zou de BIZ'en hier toe kunnen uitdagen en bijvoorbeeld tools kunnen aanreiken die helpen om na te denken over wat men met de BIZ wil bereiken (voorbereiding) en wat daarvoor nodig is (uitvoering).

Samenwerking tussen stakeholders

Als er in de BIZ-plannen aandacht is voor een ambitie of beoogde resultaten, lijkt hierover veelal geen afstemming te hebben plaatsgevonden met andere stakeholders in het gebied. Deze afstemming zou in de eerste plaats moeten plaatsvinden met de gemeente en in de tweede plaats – afhankelijk van de prioriteiten in het gebied – met vastgoedeigenaren en andere betrokkenen zoals bewoners en/of maatschappelijke organisaties. Zowel BIZ als gemeente zouden meer aandacht kunnen besteden aan elkaars plannen in het gebied om te beoordelen in hoeverre e.e.a. op elkaar aansluit en in hoeverre ze elkaar hierin kunnen versterken. Zo blijkt uit het onderzoek dat BIZ'en niet altijd worden betrokken bij het opstellen van gebiedsplannen. Terwijl het gebiedsplan (of de gebiedsagenda) een uitgelezen aanleiding vormt om samen na te denken over de toekomst van een gebied. Daarnaast blijkt dat de gebiedsmakelaar beperkt betrokken te zijn bij de BIZ. In die zin kan er het nodige verbeterd worden in de aansluiting tussen gemeente (gebiedsteam) en BIZ (en dus in het gebiedsgericht werken) zowel in de "ambitiefase" als in de "uitvoeringsfase" (zie verderop). Behalve de afstemming tussen gebiedsteams en ondernemers is het raadzaam om ook te kijken hoe de vastgoedeigenaren beter bij het gebied betrokken kunnen worden. Dit geldt in elk geval in gebieden waar sprake is van urgentie op een vastgoedthema bijvoorbeeld m.b.t. branchering of vastgoedkwaliteit. Het is raadzaam om deze afstemming in het BIZ-proces te verankeren (bijvoorbeeld door afspraken vast te leggen in het BIZ-plan en de uitvoeringsovereenkomst) en daarin aandacht te

hebben voor de gezamenlijke gebiedsverantwoordelijkheid en de mogelijkheden voor ondernemers, gemeente en waar relevant met vastgoedeigenaren (of andere betrokkenen) om vanuit hun eigen verantwoordelijkheid én als partners samen te werken aan de beoogde ontwikkeling van het gebied!

2. DE BIZ ALS MIDDEL OM EEN GOED PLAN TOT UITVOERING TE BRENGEN

2. Uitvoering	Activiteiten <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Betrekken en activeren van ondernemers</i> ➤ <i>Wederzijds begrip en vertrouwen tussen BIZ en gemeente</i>
	Resultaten <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Monitoring van effecten</i>

Ondernemersactivatie

De toekomst van de BIZ valt of staat met het draagvlak voor de BIZ onder de ondernemers in het gebied. Zij zijn degenen die uiteindelijk zullen stemmen over het voortbestaan daarvan. De aandacht voor het draagvlak voor de BIZ zal dan ook van het begin af aan geborgd moeten worden. Ook hieraan zou wat ons betreft in het BIZ-plan meer aandacht besteed kunnen worden. Hoe houden we ondernemers betrokken? En hoe activeren we ondernemers om zelf bij te dragen aan de activiteiten van de BIZ? In veel gebieden (niet alleen in Amsterdam) is dit een lastig vraagstuk. Om ondernemers te activeren is het in elk geval van belang dat de BIZ zichtbaar maakt dat ondernemers gebaat zijn bij het collectief. Dit kan door vanuit de BIZ meer aandacht te besteden aan de urgentie, de ambitie en de beoogde resultaten (zie vorige paragraaf). Geef ondernemers een reden om actief te zijn en betrek diegenen die open staan voor nieuwe ontwikkelingen. En geef ze de verantwoordelijkheid (bijvoorbeeld in een werkgroep) voor een bepaald thema of evenement. Daarnaast is het van belang dat BIZ'en structureel effectief communiceren en resultaten zichtbaar maken (en vieren). Het feit dat het succes van de BIZ nu vaak afhangt van de inzet van enkele actieve ondernemers (ondersteund door een straatmanager) maakt de BIZ kwetsbaar. De gemeente zou hieraan bij kunnen dragen door (samen met straatmanagers) op zoek te gaan naar mogelijkheden om ondernemers te activeren en best practices (uit Amsterdam of elders in het land) met BIZ'en te delen.

Wederzijds begrip en vertrouwen

Evenals in de voorbereiding kan ook in de uitvoeringsfase meer aandacht worden besteed aan het contact met en de afstemming tussen BIZ, gemeente en (waar relevant) vastgoedeigenaren en andere betrokkenen bij het gebied. BIZ-gebieden hebben nogal eens het idee dat de gemeente haar eigen gang gaat in het gebied (bijvoorbeeld met wegafsluitingen, afval en reiniging et cetera) wat tot grote frustratie bij ondernemers kan leiden. Er zijn zelfs gevallen bekend waar ondernemers zich – naar aanleiding van onwenselijk geachte handelingen door de gemeente – zich tegen de BIZ keren (terwijl deze er niets mee te maken heeft). Gemeente en BIZ zouden in die zin veel meer naast elkaar moeten staan en vanuit wederzijds begrip en vertrouwen met elkaar samen moeten werken aan de gewenste ontwikkeling van het gebied.

Monitoring van effecten

Ten slotte kan er meer aandacht besteed worden aan beoogde effecten (meetbare doelen) en de monitoring daarvan. Zichtbaar maken wat de BIZ beoogt te bereiken en tot welke effecten de

activiteiten hebben geleid, kan bijdragen aan het draagvlak voor en de betrokkenheid bij de BIZ. Deze inhoudelijke doelstellingen zouden niet alleen in het BIZ-plan maar in de hele voorbereidingsfase van de BIZ centraal moeten staan. BIZ, gemeente en andere relevante betrokkenen bij het gebied (zoals de vastgoedeigenaren) zouden samen kunnen nadenken over monitoring (denk aan dataverzameling, smart city etc.) van de gerealiseerde verbeteringen in het gebied.

3. NAAR EEN EFFECTIEVE BIZ-ORGANISATIE

---

3. Organisatie	<i>Besturen van de BIZ</i>
	➤ <i>Transparante procedures</i>
	➤ <i>Straatmanagement</i>
	➤ <i>Communicatie en kennisdeling</i>

Transparante werkwijze

Voor BIZ'en is het van groot belang dat het BIZ-proces (tijdens de looptijd maar vooral in de opstart- en doorstartfase) goed wordt gefaciliteerd door de gemeente. Betrokkenen zijn hier over het algemeen tevreden over. Wel is er soms onbegrip of onduidelijkheid over de werkwijze van de gemeente in het BIZ-proces. In die zin is het belangrijk dat de gemeente goed communiceert over wat de BIZ is en wie welke verantwoordelijkheid heeft, wie waarvoor het aanspreekpunt is, wat de werkwijze is van de verschillende gemeentelijke diensten, wat de stand van zaken is van lopende contacten of vragen en wat de mogelijkheden én onmogelijkheden zijn in regels, procedures en tijdlijnen. Dit zal bijdragen aan het begrip voor en het vertrouwen van ondernemers in de gemeente Amsterdam. Daarnaast adviseren wij de gemeente om de suggesties die in het onderzoek zijn gedaan m.b.t. het optimaliseren van de procesrol van de gemeente (bijvoorbeeld t.a.v. de tijdlijnen van het BIZ-proces en de procedure voor het aanvragen van subsidies) in ogenschouw te nemen en te beoordelen in hoeverre het mogelijk is e.e.a. in de toekomst aan te scherpen. Hierbij kan het zinvol zijn om te kijken naar de aanpak van andere Nederlandse gemeenten (zoals bijvoorbeeld ook in Rotterdam de tijdlijnen van de BIZ-procedure zijn aangescherpt).

Belang van de straatmanager

Door de BIZ-besturen wordt het grote belang van de straatmanager benadrukt. Voor BIZ-besturen vormt de straatmanager een zeer wenselijke (of misschien zelfs noodzakelijke) ondersteuning bij de BIZ-organisatie. We zien echter dat voor kleine BIZ'en de straatmanager een relatief grote kostenpost is wat ten koste gaat van de inhoudelijke activiteiten die door de BIZ ondernomen kunnen worden. Verder valt op dat het straatmanagement in bepaalde gebieden "versnipperd" is doordat het door verschillende organisaties en personen wordt ingevuld. Hoewel een aantal BIZ-gebieden met een eigen straatmanager goed met elkaar samenwerkt (bijvoorbeeld rondom marketing en promotie) zou een gezamenlijke straatmanager voor een aantal aaneengesloten gebieden de samenwerking tussen BIZ'en mogelijk kunnen versterken. Denk hierbij aan marketing, collectieve inkoop, het contact met gemeente en andere externe partijen, de afstemming van activiteiten en de monitoring van effecten. Ten slotte zien we dat de stadsdeelorganisaties niet op een uniforme wijze de subsidieregeling voor straatmanagement toepassen. Het verdient aanbeveling om dit in de toekomst wel te gaan doen en een structurele keuze maken voor de beschikbaarheid van deze subsidie en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om hierop aanspraak te kunnen maken. Een en ander zal

aan de orde worden gesteld in de evaluatie van deze en andere subsidieregelingen die in 2018 gaat plaatsvinden.

Digitaal BIZ-Platform

Ten slotte zou de gemeente Amsterdam - met het toenemende aantal BIZ'en - kunnen onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om de communicatie tussen BIZ en de gemeente en tussen BIZ'en onderling verder te faciliteren. Zo is uit het onderzoek gebleken dat er veel behoefte is aan een centraal (digitaal) platform dat best practices en succesvolle tools voor de BIZ bundelt en deelt. Bovendien laat het onderzoek zien dat digitale communicatie binnen BIZ'en (bijvoorbeeld via Chainels) vaak effectief is. Het zou daarom interessant kunnen zijn om te kijken in hoeverre een stadsbreed BIZ-platform tot de mogelijkheden behoort. Een platform waarbinnen gemeente en BIZ (in een afgeschermd deel) met elkaar kunnen communiceren (bijvoorbeeld voor het gedigitaliseerd indienen van BIZ-plan, begroting en verantwoording) en waar BIZ'en onderling en met hun deelnemers kunnen communiceren. Dit platform zou kunnen leiden tot meer kennisdeling, snellere en effectievere communicatie, tot een overzichtelijke en doeltreffende BIZ-administratie en daarmee tot minder administratieve lasten.

GENERIEK

Naam	Organisatie
Christine Govaert	Vereniging Amsterdam City
Geert Timmermans	Ruimte en Duurzaamheid gemeente Amsterdam
Martin Smit Sibinga	Subsidiebureau gemeente Amsterdam
Sjarida Wiesener	Economische Zaken gemeente Amsterdam
Polle Janssens	Centrum XL
Remco Hein	Belastingen gemeente Amsterdam
Raymond Nihot	Belastingen gemeente Amsterdam
Robby van Beveren	Gebiedsmanager Centrum gemeente Amsterdam
Theo van Schaik	Economische Zaken gemeente Amsterdam

In informele zin is er diverse keren gesproken met de verschillende medewerkers van Economische Zaken (zoals Hennie Loos en Aggie Augenbroe). Daarnaast zijn in het kader van het onderzoek de volgende twee bijeenkomsten bezocht:

- Netwerkbijeenkomst van Platform de Nieuwe Winkelstraat over het starten van een BIZ.
- Seminar Succesvol Samenwerken in Winkelgebieden van de Hogeschool van Amsterdam en Platform de Nieuwe Winkelstraat.

GEBIEDSSPECIFIEK

Naam	Functie
Andreas Fleischmann	Bestuur BIZ Osdorp Centrum
Bas Liewes	Bestuur BIZ Haarlemmerbuurt
Bruidsmode Delice	Bestuur BIZ Van Woustraat
Desmond Ronner	Gebiedsmakelaar in Oost
Elisabeth Koop	Straatmanager de Pijp
Evelien van Damme	Straatmanager BIZ Dam
Eward Koning	Bestuur BIZ Secret Village
Hans Vugts	Bestuur BIZ Knowledge Mile
Maarten Terpstra	Bestuur BIZ Knowledge Mile
Hélène Bunck	Beleidsadviseur Economische Zaken gemeente Amsterdam en linking pin Oost
Henk Oosterhuis	Bestuur BIZ Delflandplein (telefonisch)
Jan Disseldorp	Bestuur BIZ de Clerqstraat en stichting Oud West
Jeanine Geelhoed	Secretariaat BIZ Nieuwendijk, Kalverstraat en Rembrandtplein-Thorbeckeplein
Jeroen Jonker	Kwartiermaker Geef om de Jan Eef
John Lie	Bestuur BIZ Zeedijk
Diana van Laar	Bestuur BIZ Zeedijk
Klaas Bakker	Bestuur BIZ Bedrijvencentrum Osdorp (eigenaren)
Leontine Oerlemans	Parkmanagement Rieker Business Park

Lony Scharenborg	Straatmanager de 9 Straatjes
Marciano Braam	Diverse functies in Nieuw West en Zuidoost
Margreet Bakker	Accountmanager SDO Zuid
Marianne Kieft	Gebiedsmakelaar in Oud West
Martijn Verdult	Straatmanager BIZ Museum Quarter
Pauline Buurma	Straatmanager BIZ Rokin, Nes en Kalverstraat
Roos Vermijs	Straatmanager diverse gebieden in Oost
Thérèse van Leeuwen	Bestuur BIZ Ferdinand Bol

BIJLAGE II RESPONSVERANTWOORDING ENQUÊTE

Onderstaande tabel geeft de respons per gebied en per functie van de respondent.

	BIZ-bestuur	gebieds- makelaar	straat- manager	ondernemer	eigenaar	anders	Totaal
Totaal	47	20	16	86	3	11	183
Dam tot Stopera	1	1	1	10	0	1	14
Jodenbreestraat-Antoniesbreestraat	1	1	1	10	0	1	14
Ferdinand Bolstraat	3	1	0	10	0	0	14
Albert Cuyp	2	0	0	9	1	0	12
Dam	3	0	1	4	1	0	9
Damrak-Beursplein ondernemers	2	0	1	6	0	0	9
Leidsebuurt (horecagebied)	3	0	1	5	0	0	9
Utrechtsestraat	3	1	1	3	0	1	9
Van Woustraat	2	0	0	5	0	0	7
Beethovenstraat	1	0	1	4	0	0	6
Ceintuurbaan	0	0	0	6	0	0	6
Jordaan-Zuid	1	1	0	4	0	0	6
Museumkwartier	1	0	1	3	0	1	6
De Clercqstraat	3	0	0	0	0	1	4
Haarlemmerbuurt	2	1	0	0	0	0	3
Kalverstraat-Heiligeweg (eigenaren)	2	0	1	0	0	0	3
Van Dam tot Westertoren	0	1	0	2	0	0	3
Warmoesstraat	2	0	0	1	0	0	3
Zeedijk	2	0	0	0	0	1	3
Beukenweg-Beukenplein	0	2	1	0	0	0	3
Knowledge Mile	1	1	0	0	0	1	3
Reguliersdwarsstraat (Secret Village)	1	1	0	0	0	0	2
Bedrijvencentrum Osdorp	1	0	0	0	1	0	2
Osdorp Centrum	1	0	0	0	0	1	2
Osdorper Ban (eigenaren)	2	0	0	0	0	0	2
Eerste van der Helststraat	1	0	0	1	0	0	2
Hoofddorppelein e.o.	1	0	0	0	0	1	2
Nes	0	1	1	0	0	0	2
Oostelijke Eilanden & Czaar Peterbuu	0	1	1	0	0	0	2
Rembrandtplein-Thorbeckeplein e.o.	0	0	1	0	0	1	2
Rokin (eigenaren)	1	0	1	0	0	0	2
Eerste van Swindenstraat	0	1	0	1	0	0	2
Ten Katestraat	0	2	0	0	0	0	2
Kalverstraat-Heiligeweg (onderneme	0	0	1	0	0	0	1
Delflandplein	1	0	0	0	0	0	1
Maasstraat	1	0	0	0	0	0	1
Prinsheerlijk	0	1	0	0	0	0	1
Rokin (ondernemers)	0	0	1	0	0	0	1
Rozengracht	0	1	0	0	0	0	1
Bilderdijkstraat	1	0	0	0	0	0	1
Kinkerstraat	0	1	0	0	0	0	1
Olympiapleinbuurt	0	1	0	0	0	0	1
Rijnstraat	1	0	0	0	0	0	1
Van der Helstplein	0	0	0	1	0	0	1
Amsterdam City	0	0	0	0	0	1	1
BIZ in oprichting (Frans Hals)	0	0	0	1	0	0	1

Introductie

- 1 Voor welk BIZ-gebied vult u de vragenlijst in?
- 2 Vanuit welke rol vult u de vragenlijst in?

Keuze voor BIZ/activiteiten

- 3 Wat zijn de belangrijkste redenen geweest om de BIZ te starten?
- 4 In hoeverre bent u op de hoogte van de activiteiten die de BIZ onderneemt?
- 5 In hoeverre komen de activiteiten die vanuit de BIZ zijn uitgevoerd overeen met het BIZ-plan?
- 6 In hoeverre verschillen de activiteiten die vanuit de BIZ worden ondernomen van jaar tot jaar?
- 7 In hoeverre wordt vanuit de BIZ rekening gehouden met milieu- en diervriendelijkheid in de keuze voor en uitvoering van activiteiten?

Resultaat van BIZ

- 8 In hoeverre zijn onderstaande punten van het gebied als gevolg van de BIZ verbeterd?

Inhoudelijk

- a Attractiviteit van het gebied (decoratie, groenbakken, feestverlichting, sfeer etc.)
- b Netheid van het gebied (schoon en heel)
- c De promotie en/of zichtbaarheid van het gebied (online of op locatie met website, social media, evenementen etc.)
- d De sociale veiligheid of uitgaansveiligheid in het gebied (overlast, criminaliteit)
- e Het economisch functioneren (omzet, bezoekers, leegstand etc.)
- f Bereikbaarheid (auto, OV of fiets), parkeren of laden & lossen
- g Duurzaamheid van het gebied (energie, materialen, verspilling, recycling, vervoer etc.)
- h Branchering (bijv. tegengaan monocultuur)

Samenwerking

- a Betrokkenheid van en/of communicatie tussen ondernemers
- b Samenwerking tussen ondernemers
- c Het gebied als gesprekspartner voor bv. overheid of private partijen
- d Samenwerking met andere gebieden

- 9 Zijn er andere zaken die verbeterd zijn als gevolg van de BIZ?
- 10 Worden de effecten van de BIZ ook gemeten?
- 11 Welke effecten worden gemeten en hoe?

Samenwerking en effectiviteit

- 12 In hoeverre bent u tevreden over de samenwerking tussen ondernemers binnen de BIZ?
- 13 Heeft u suggesties voor de wijze waarop de samenwerking verbeterd kan worden?
- 14 Hoe beoordeelt u de tijd die u als BIZ-bestuur kwijt bent aan de BIZ-regeling (procedure)?
- 15 Heeft u suggesties voor de wijze waarop de tijd die u kwijt bent aan de BIZ-regeling (procedure) beperkt kan worden?
- 16 Benut u de BIZ om gemeenschappelijke vraagstukken van ondernemers (bijvoorbeeld m.b.t. personeel, veiligheid, bedrijfsvoering) binnen de BIZ of bij andere ondernemers aan de orde te stellen?
- 17 Heeft u het idee dat er inhoudelijk (m.b.t. de gewenste verbeteringen in het gebied) meer uit de BIZ gehaald kan worden?
- 18 Op welke punten kan er meer uit de BIZ gehaald worden en wat is daarvoor nodig?

- 19 De gemeente wil graag weten of een centraal (digitaal) platform dat best practices en succesvolle tools voor de BIZ bundelt en deelt, kan helpen om meer uit de BIZ te halen. Verwacht u dat een dergelijk platform zinvol is voor uw BIZ?
- 20 Welke informatie zou u hier graag willen zien?
- 21 Zou een groter BIZ-gebied (meerdere straten) kunnen helpen om meer uit de BIZ te halen?
- 22 Wat is volgens u de grootste meerwaarde van de BIZ ten opzichte van de situatie in het gebied vóór de BIZ?
- 23 Weegt de inspanning van een BIZ (tijd, kosten) op tegen het resultaat?
- 24 Wij zijn benieuwd wat volgens u bepaalt of een BIZ al dan niet succesvol is. Zou u daarom kunnen aangeven welke van onderstaande kenmerken het sterkst bijdragen aan het succes van de BIZ?

Schoon, heel en veilig

- 25 Wordt in het gebied samengewerkt aan een schoon, heel en veilig ondernemingsklimaat?
- 26 Zijn de activiteiten die hiervoor worden uitgevoerd opgenomen in het BIZ-plan?
- 27 In welke vorm wordt in het gebied samengewerkt aan een schoon, heel en veilig ondernemingsklimaat?
- 28 Wie is de trekker van het KVO?
- 29 Wie betaalt welk deel van de certificering van het KVO?
- 30 In hoeverre bent u tevreden over deze vorm van samenwerking voor een schoon, heel en veilig ondernemingsklimaat?
- 31 Waarom bent u hier niet tevreden over?
- 32 Welke vorm van samenwerking voor een schoon, heel en veilig ondernemingsklimaat heeft uw voorkeur?
- 33 Waarom heeft u voorkeur voor deze vorm van samenwerking?

Rol betrokken partijen

Kunt u van de volgende betrokken partijen aangeven hoe belangrijk u de rol vindt voor het functioneren van de BIZ en (indien het niet om uw eigen rol gaat) hoe tevreden u bent over de invulling van deze rol?

- 34 *Belang*
  - a De gemeente Amsterdam (proces)
  - b De gemeente Amsterdam (inhoud)
  - c De straatmanager
  - d De gebiedsmakelaar
  - e Het BIZ-bestuur
- 35 *Tevredenheid*
  - a De gemeente Amsterdam (proces)
  - b De gemeente Amsterdam (inhoud)
  - c De straatmanager
  - d De gebiedsmakelaar
  - e Het BIZ-bestuur
- 36 Op welk terrein kan de gemeente Amsterdam haar ondersteunende rol in de BIZ verbeteren?
- 37 Kunt u uw antwoord toelichten?
- 38 Heeft u suggesties voor de wijze waarop de gebiedsmakelaar zijn of haar rol in de BIZ kan verbeteren?
- 39 Heeft u verder nog suggesties voor het verbeteren van de BIZ (m.b.t. het functioneren, de effecten of de rol die de verschillende partijen daarin spelen)?

Functioneren gebied

- 40 Hoe beoordeelt u het huidig economisch functioneren van het gebied (omzet, bezoekers etc.)?

- 41 Is het economisch functioneren van het gebied de afgelopen twee jaar verbeterd of verslechterd?
- 42 Heeft u vertrouwen in de toekomst van het gebied?

STAPPEN EN BETROKKEN PARTIJEN BIJ BIZ-PROCES

STAP 1 Verkenning

Aanvragen subsidie voor "inhuur" capaciteit voor opstellen BIZ-plan
 Wat wil je gaan doen (BIZ-plan maken)
 Vaststellen van gebied
 Wil je categorieën uitzonderen van de heffing?
 Met of zonder eigenaren
 Differentiatie in tarief
 Opstellen begroting

Wie is betrokken

Subsidiebureau
 Belastingdienst
 Belastingdienst

STAP 2 Overleg

Voorlichting naar ondernemers
 Informele belangstellingspeiling
 Plan bespreken met gemeente

Economie

STAP 3 Formalisering organisatie

Oprichten BIZ-vereniging of BIZ-stichting
 Openen bankrekening
 Inschrijven bij Kamer van Koophandel
 Afsluiten Uitvoeringsovereenkomst
 Gemeenteraad stelt verordening vast

Notaris
 Bank
 KvK
 Economie
 Gemeenteraad

STAP 4 Draagvlakmeting

Draagvlak verwerven onder ondernemers
 Gemeente organiseert officiële draagvlakmeting

Economie

STAP 5 Heffing en subsidie

Belastingdienst heft verplichte bijdrage (tussen maart en juni)
 Gemeente keert subsidie uit
 (eerste jaar na 1 april, volgende jaren voor 1 maart)

Belastingdienst
 Subsidiebureau

STAP 6 Verantwoording en aanvraag volgende jaren

Verantwoording subsidie
 (moet binnen zijn voor mei van het volgende jaar)
 Aanvraag subsidie volgende jaar

Subsidiebureau
 Subsidiebureau

TIJDLIJNEN BIZ-PROCES

Stap:

Voorlopige begrenzing gebied

Informele belangstellingspeiling

Oprichten BIZ-vereniging

Ontwikkelen BIZ-plan

Aanleveren definitieve begrenzing

Sluiten uitvoeringsovereenkomst met gemeente

Opstellen verordening

Akkoord wethouder Economie

Akkoord burgemeester en wethouders

Akkoord commissie Werk en Economie

Vaststelling verordening Raad

Draagvlakmeting

Inwerkingtreding BIZ-verordening

Aanvraag BIZ-subsidie

Innen BIZ-bijdrage

Verantwoording BIZ-subsidie

Datum:

1 juni

1 augustus

1 augustus

1 augustus concept

1 september definitief

1 september

1 september

medio augustus

medio september

medio oktober

medio november

eind november

1^e kwartaal

1 januari (met terugwerkende kracht)

1 april (1^e jaar)

april

1 mei

Titel

Evaluatie BedrijvenInvesteringsZones (BIZ) Amsterdam

Datum

Juni 2018

Uitgevoerd door

AnalyZus

Auteur

Anouk Smeltink-Mensen

m.m.v. Wietze Buijs (master student Economic Geography, Radboud University)

In opdracht van

Gemeente Amsterdam

Economische Zaken

Meer informatie

Hennie Loos

h.loos@amsterdam.nl